

Dječji vrtić ***“Sunčev sjaj - Nazaret”***

Frankopanska 1A

31400 Đakovo

tel: 031/801-255

e-mail: montessori.nazaret@gmail.com

GODIŠNJI PLAN I PROGRAM RADA za pedagošku godinu 2023./2024.

s. Jelica Đuzel,
ravnateljica

Đakovo, rujan 2023.

Odgovajteljsko vijeće, na sjednici održanoj 27. rujna 2023. utvrdilo je prijedlog

Godišnjeg plana i programa rada
Dječjeg vrtića *Sunčev sjaj - Nazaret*
2023./2024. pedagošku godinu.

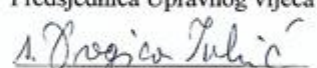
 Ravnateljica

s. Jelica Đuzel

Upravno vijeće, na sjednici održanoj 28. rujna 2023. donijelo je

ODLUKU

kojom se usvaja Godišnji plan i program rada
Dječjeg vrtića *Sunčev sjaj - Nazaret*
za 2023./2024. pedagošku godinu.

KLASA: 601-01/23-03/12
URBROJ: 2121-33-01-23-03

Predsjednica Upravnog vijeća

s. Dragica Ivkić

SADRŽAJ

1. USTROJSTVO RADA.....	4
1.1. Uvod.....	4
1.2. Odgojne skupine i radnici.....	4
1.3. Radno vrijeme i struktura sati.....	6
2. MATERIJALNI UVJETI RADA	10
3. PROGRAM ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I UNAPREĐENJA ZDRAVLJA	12
4. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD.....	16
4.1. Odgojno-obrazovni program.....	16
4.2. Program katoličkog vjerskog odgoja Kateheza Dobroga Pastira.....	31
4.3. Program predškole	34
4.4. Kratki programi i tečajevi	35
5. STRUČNO USAVRŠAVANJE	37
6. SURADNJA S RODITELJIMA	40
7. SURADNJA S DRUŠTVENIM ČIMBENICIMA.....	42
8. VREDNOVANJE PROCESA	44
9. PLAN I PROGRAM RADA STRUČNO – RAZVOJNOG CENTRA.....	45
10. PLAN I PROGRAM RADA RAVNATELJICE I ČLANOVA STRUČNOG TIMA TE ZDRAVSTVENE VODITELJICE	50
10.1. Plan i program rada ravnateljice.....	50
10.2. Plan i program rad psihologinje u podružnici Zagreb.....	54
10.3. Plan i program rada zdravstvene voditeljice u podružnici Zagreb.....	56

1. USTROJSTVO RADA

1.1. Uvod

Dječji vrtić „Sunčev sjaj – Nazaret“ privatna je vjerska predškolska ustanova koja djeluje od 1997. godine.

Vrtić je osnovala vjerska zajednica, tj. Samostan Milosrdnih sestara sv. Križa, sa sjedištem u Đakovu, koja je i vlasnik vrtića.

Od 1868. g. Milosrdne sestre sv. Križa razvijaju u Hrvatskoj bogatu odgojno-obrazovnu djelatnost otvarajući ustanove i radeći u vlastitim vrtićima, školama i internatima sve do 1945. g. kada im je to bilo onemogućeno. U Zagrebu su sestre na zahtjev roditelja od 1970. g. organizirano (iako ne javno) čuvale djecu predškolske dobi, a u Đakovu su se nakon 50 godina prekida, 1997. g. vratile ponovno radu i brizi za najmlađe otvorivši dječji vrtić.

Milosrdnim sestrama sv. Križa bio je voditelj i odgojitelj njihov utemeljitelj o. Teodozije Florentini, mladi švicarski franjevac. Svojim sestrama učiteljicama dao je za misao vodilju u njihovu radu Riječ Božju: „**Što koristi čovjeku da cijeli svijet zadobije ako duši svojoj naudi.**“ Ta riječ trebala je prožimati sav odgojni i obrazovni rad sestara i biti njezin zadnji cilj.

Zato je velikom pedagogu bila **važnija izgradnja srca i karaktera kod mladih nego sva izobrazba razuma.** Pored svih praktičnih napomena za nastavu i odgoj napisao je on svojim sestrama učiteljicama kao vrhovno školsko pravilo u Konstitucije slijedeće: **Svrha škole, utjecaj na razumsko i ćudoredno oplemenjenje mladeži može se postići samo onda, ako je vjera temelj cjelokupnoga odgoja. Stoga trebaju sestre nastojati, kako svojim primjerom tako i nastavom, dovesti djecu do ljubavi prema Bogu, do radosnog slušanja njegove volje, općenito do vršenja svih vjerskih, ćudorednih, domaćih i građanskih kreposti. To je duša i bit cijele njihove nastave.**

1.2. Odgojne skupine i radnici

Dječji vrtić djeluje u dva objekta:

➤ Centralni objekt Đakovo

- Đakovo, Frankopanska 1A
- tel. 031/801-255; mob. 099 /3341319
- e-mail: montessori.nazaret@gmail.com

➤ **Podružnica Zagreb**

- Zagreb, Vrhovec 45
- tel. 01/3770-863; mob. 099 / 3341326
- e-mail: suncev.sjaj.nazaret@gmail.com

Dječji vrtić raspolaže s kapacitetom od 7 odgojnih skupina. Ukupan broj djece upisane u vrtić je 161.

Centralni objekt Đakovo ima četiri odgojne skupine:

- Starija montessori jaslička skupina „Radost“
- Mješovita montessori vrtićka skupina „Dobrota“
- Mješovita montessori vrtićka skupina „Ljubav“
- Mješovita montessori vrtićka skupina „Mir“

Podružnica Zagreb ima tri odgojne skupine:

- Mješovita montessori vrtićka skupina „Ptičice“
- Mješovita vrtićka skupina „Ribice“
- Mješovita montessori vrtićka skupina „Pčelice“

Objekt	Odgojne skupine	Broj djece	Ukupan br. djece	ODGOJITELJICE
Centralni objekt Đakovo	starija jaslička 1,5 - 3. god.	18	91	Božica Sajler, VŠŠ Marijana Mikić VŠŠ
	mješovita vrtićka od 3 - 6 god.	26		Rozalija Đambić, VŠŠ Kristina Garić, VŠŠ
	mješovita vrtićka od 3 - 6 god.	23		s. Dragica Ivkić, VSS s. Domagoja Leović, VŠŠ
	mješovita vrtićka od 3 - 6 god.	24		Katarina Mlinarević, VŠŠ Zdenka Balabanić, VŠŠ
Podružnica Zagreb	mješovita vrtićka 3 - 6 god.	23	70	Andreja Pribanić, VŠŠ s. Janja Tomić, VŠŠ Ana Nikolić, SSS njega, skrb i pratnja
	-mješovita vrtićka 3 - 6 god.	24		Ivona Lukac, VŠŠ s. Vesna Stojanović, VSS
	-mješovita vrtićka od 3 - 6 god.	23		Izabela Kordić, VŠŠ Kristina Lovreković, VŠŠ

STRUČNI SURADNICI I OSTALI RADNICI:

Ravnateljica Dječjeg vrtića – s. Jelica Đuzel, VŠS

Voditeljica podružnice Zagreb - s. Vesna Stojanović, VSS

Psihologinja u podružnici Zagreb – s. Dubravka Medak, VSS

Zdravstvena voditeljica u Podružnici Zagreb – Katarina Kovačević, s. Margarita Marija, VSS

Logopedinja (u tijeku natječaj)

Voditeljica igraonice na engleskom jeziku: Katica Martinković, s. Nada, VŠS

Tajnica - Suzana Šereš, s. Marcela, VSS

Voditeljica računovodstva, Đakovo - Josipa Bratec, VSS (zamjena Ena Raguž, VSS, KP – Konto promet)

Računovodstveno-administrativni poslovi, Zagreb – s. Rozalija Nikolić, SSS

Servirke – spremačice – Vesna Bosak i Veronika Brekalo, SSS

Spremačice – Ivana Josipović, Bernarda Dobrenić, SSS

Kućni majstor: Kristijan Kordić i Luka Radman, SSS

Tečajevi: Engleski – Gigi , Ritmika i ples – Sanja Filipović

1.3. Radno vrijeme i struktura sati

Organizacija rada i radno vrijeme specifično je za svaki objekt i maksimalno je prilagođeno zadaćama koje su primarne u predškolskoj djelatnosti.

Radno vrijeme usklađeno je s radnim vremenom i potrebama roditelja.

Centralni objekt Đakovo radi od 6.30 - 16.30 sati.

Radno vrijeme podružnice Zagreb je od 7.00 – 17.00 sati.

Početak radne godine: 1. rujna 2023. g.

Završetak radne godine: 31. kolovoza 2024. g.

Kolektivni godišnji odmor u vrtiću ostvarivat će se od 15.07. do 15. 08. 2024. g.

Godišnji fond sati je izrađen temeljem 8-satnog rada dnevno i 40-satnog radnog tjedna od ponedjeljka do petka.

STRUKTURA SATI 2023./2024.

MJESEC	BR. DANA	SUBOTE	NEDJELJE	PRAZNICI	RADNI DANI	UKUPNO SATI RADA	UKUPNO SATI (sa praznicima)
9./23.	30	5	4	0	21	168	168
10./23.	31	4	5	0	22	176	176
11./23.	30	4	4	1	21	168	176
12./23.	31	5	5	2	19	152	168
1./24.	31	4	4	1	22	176	184
2./24.	29	4	4	0	21	168	168
3./24.	31	5	5	0	21	168	168
4./24.	30	4	4	1	21	168	176
5./24.	31	4	4	2	21	168	184
6./24.	30	5	5	0	20	160	160
7./24.	31	4	4	0	23	184	184
8./24.	31	5	4	2	20	160	176
UKUPNO:	366	53	52	9	252	2016	2088

**STRUKTURA SATI ODGOJNO-OBRAZOVNIH RADNIKA
ZA PEDAGOŠKU GODINU 2023./2024.**

MJESEC	BROJ RADNIH DANA	NEPOSREDNI RAD	OSTALI POSLOVI	STANKA	UKUPNO SATI RADA (bez praznika)
9./23.	21	115,5	42	10,5	168
10./23.	22	121	44	11	176
11./23.	21	115,5	42	10,5	168
12./23.	19	104,5	38	9,5	152
1./24.	22	121	44	11	176
2./24.	21	115,5	42	10,5	168
3./24.	21	115,5	42	10,5	168
4./24.	21	115,5	42	10,5	168
5./24.	21	115,5	42	10,5	168
6./24.	20	110	40	10	160
7./24.	23	126,5	46	11,5	184
8./24.	20	110	40	10	160
UKUPNO:	252	1386	504	126	2016

Satnica na bazi petodnevnog tjedna: 40 sati

Neposrednog rada: 27,5 sati (5,5 sati dnevno) – $252 * 5,5 = 1386$

Prateći poslovi: 10 sati (2 sata dnevno) – $252 * 2 = 504$

Pauza: 2,5 sata (0,5 sati dnevno) - $252 * 0,50 = 126$

Ukupno: 40 sati - $252 * 8 = 2016$

RAZRADA ZADUŽENJA GODIŠNJE SATNICE PO MJESECIMA ZA ODGOJITELJE ZA
PEDAGOŠKU GODINU 2023./2024.

MJESEC	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	UKUPNO
NEPOREDNI RAD	115,5	121	115,5	104,5	121	115,5	115,5	115,5	115,5	110	126,5	110	1386
PLANIRANJE DNEVNO	21	22	21	19	22	21	21	21	21	20	23	20	252
PLANIRANJE TJEDNO	4	4	5	5	5	4	5	4	4	4	5	4	53
PLANIRANJE MJESEČNO	2	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1	1	16
SURADNJA S RODITELJIMA	6	5	4	5	4	4	3	3	5	4	4	4	51
IND. STRUČNO USAVR. I STRUČNO USAVR. U USTANOVU	0	2	0	3	0	3	2	0	5	4	2	2	23
STRUČNO USAV. IZVAN USTANOVE	0	6	5	0	5	3	8	4	3	3	0	0	37
ODGOJITELJ. VIJEĆE	5	0	0	0	0	3	0	3	0	0	5	0	16
RAD GRUPE EST. UREĐENJE	5	4	4	6	5	4	5	5	5	5	4	4	56
UKUPAN BROJ SATI ZA DRUGE POSLOVE	43	44	40	40	43	43	45	41	45	41	44	35	504
DNEVNI ODMOR	10,5	11	10,5	9,5	11	10,5	10,5	10,5	10,5	10	11,5	10	126
UKUPNO ZADUŽENJE S ODMOROM	168	176	168	152	176	168	168	168	168	160	184	160	2016

2. MATERIJALNI UVJETI RADA

Na ovome području i dalje ćemo raditi na unapređivanju, poboljšanju i što kvalitetnijem održavanju materijalnih uvjeta rada. Centralni objekt Đakovo koristi namjenski građenu zgradu i okoliš, a podružnica Zagreb obnovljeni dio samostanske zgrade. Zgrade vrtića, centralnog objekta Đakovo i podružnice Zagreb, kao i sva oprema vlasništvo su Osnivača. Sva oprema vrtića također je vlasništvo Osnivača, kao i prilazni prostori i dječja igrališta. Osnivač daje ustanovi zgrade i svu opremu na korištenje bez plaćanja naknade.

U Montessori okruženju cilj nam je stvaranje sigurnih i optimalnih prostornih i materijalnih uvjeta kreiranjem poticajnog okruženja za razvoj svih kompetencija djece. Prostorno i materijalno okruženje našega Montessori vrtića izgrađeno je po mjeri djeteta: odgovara mu veličinom, lako je shvatljivo i omogućuje djetetu da bude samostalno. Planiramo raditi na unapređivanju, poboljšanju i što kvalitetnijem održavanju materijalnih uvjeta rada.

Zadaće:

- Omogućiti materijalne, ustrojstvene i kadrovske uvjete za odvijanje odgojno-obrazovnog procesa, a posebice kvalitetnog odgojno-obrazovnog rada.
- Odgojno-obrazovnim radom buditi u djeci i zaposlenicima svijest neposredne odgovornosti za sve što stoji na raspolaganju za upotrebu.
- Kontinuirano raditi na estetskom uređivanju sveukupnog prostora u vrtiću i oko njega.
- Organizirati dobrovoljne akcije s roditeljima i raditi na uređenju prostora oko vrtića i dječjeg igrališta.
- Prijavljivati se i sudjelovati u projektima materijalne obnove koje nudi lokalna zajednica i različite udruge.

Tijekom ove pedagoške godine planiramo slijedeće:

Centralni objekt Đakovo

- Popravljanje i uređivanje dotrajalog dijela krovišta na istočnoj strani vrtića
- Zamjena dotrajalih drvenih prozora na istočnoj stani vrtića (prema mogućnostima)
- Postavljanje gumenih podloga oko vrtića na ulazima s rampom
- Uređenje drvene kućice na prilaznoj stazi vrtića
- Daljnja obnova sprava na dječjem igralištu

- Ličenje zidova u pojedinim prostorijama
- Preslagivanje staza u dvorištu vrtića
- Tekuća održavanja
- Kontinuirana nabavka slikovnica i stručne literature
- Pretplata stručnih časopisa

Podružnica Zagreb

- Popravak krova nadstrešnice – opet ga moramo raditi u nevremenu stradalo
- Preuređivanje i proširenje parkirališta pred Vrčićem
- Proširenje vrtića na drugi kat
- Bojanje zidova, ograda, igrala
- Opremanje skupina didaktičkim priborom
- Kontinuirano opremanje skupina potrošnim materijalom
- Nabavka stručne literature i slikovnica
- Tekuća održavanja

3. PROGRAM ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

I UNAPRJEĐENJA ZDRAVLJA

Dječji vrtić će kontinuirano ostvarivati program zdravstvene zaštite i nastojati oko što bolje i zdravije prehrane djece. Preduvjet za cjeloviti rast i razvoj svakog djeteta je osiguravanje uvjeta za stvaranje zdravog i sigurnog ozračja u kojem dijete boravi. Osnovni i prvi cilj njege i skrbi za tjelesni rast djece i brige za njihovo zdravlje je kontinuirani rad na unapređenju i uvođenju u odgojno-obrazovni proces što optimalnijih higijensko-zdravstvenih uvjeta kako bi se zadovoljile sve djetetove potreba i kako bi dijete što bolje stjecalo otpornost i očuvalo zdravlje.

Ciljeve ćemo provoditi na četiri područja:

- **Zdravstvena zaštita djeteta** – podrazumijeva stvaranje uvjeta za pravilan razvoj djeteta (kvalitetna prehrana, svakodnevni boravak na zraku, dnevni odmor po potrebi svakog djeteta, igra), prevenciju oboljenja, podršku djetetu pri stvaranju navika zdravog načina življenja i adekvatno reagiranje u potencijalno opasnim situacijama za dijete, praćenje razvoja djeteta kroz antropometrijska mjerenja (praćenje pravilnog rasta i razvoja, problem pretilosti / pothranjenosti). Djecu će se napose poticati na redovito pranje ruku tekućom vodom i sapunom: prije ulaska u skupinu, prije i poslije uzimanja hrane, nakon korištenja toaleta, nakon dolaska izvana, nakon čišćenja nosa i kada ruke izgledaju prljavo.
- **Prehrana djeteta** – podrazumijeva planiranje pravilne prehrane djece u vrtiću u skladu s preporučenim prehrambenim standardima, uz primjenu zdravstvenih, kulturoloških i obrazovnih elemenata, te prilagođavanje oblika prehrane specifičnim potrebama djece, posebno vezano uz djecu s određenim prehrambenim potrebama i navikama (alergije na pojedine namirnice, dijabetes), navikavanje djece na biološki vrijedne namirnice.
- **Higijensko-tehnički uvjeti** – podrazumijevaju osiguravanje najviše moguće razine higijene prostora i stalni nadzor nad higijenskim uvjetima unutarnjih i vanjskih prostora, te pravovremeno reagiranje u uvjetima epidemiološke opasnosti.
- **Sigurnost djeteta** – podrazumijeva osiguravanje sigurnih uvjeta boravka djeteta u vrtiću, pružanje prve pomoći, te odgojno-obrazovni rad s djecom na usvajanju higijenskih navika i vještina samozaštite.

Najvažnija osoba u zaštiti zdravlja djeteta je roditelj koji odlučuje o svim bitnim odrednicama zaštite zdravlja djeteta. Pomoći ćemo mu, kroz razne aktivnosti, donositi kompetentne odluke te ga uključiti u aktivnosti očuvanja zdravlja.

Sve zadaće i mjere koje se provode usklađene su s Programom zdravstvene zaštite djece, higijene i pravilne prehrane djece u dječjim vrtićima kao osnovnog zdravstvenog dokumenta u djelatnosti ranog i predškolskog odgoja.

Bitne zadaće svih zaposlenih u ustanovi:

- Sustavno praćenje rasta i razvoja djece
- Prehrana djece prema važećim standardima i propisima
- Prilagodba prehrane kod djece sa zdravstvenim poteškoćama
- Provedba preventivnih mjera u cilju smanjenja pobola i ozljeda djece
- Zdravstveni odgoj djece, zaposlenika i roditelja, kao npr. simptomi prepoznavanja koronavirusa: kašalj, temperatura, grlobolja, curenje iz nosa, otežano disanje, kratki dah, drhtavica.
- Provođenje protuepidemijskih mjera u slučaju pojave zaraznih bolesti:

Bitna područja rada:

Mjere zdravstvene zaštite djece

- Obavezni sistematski zdravstveni pregled djece prije upisa u vrtić; evidencija liječničkih ispričnica nakon izostanka iz dječjeg vrtića zbog bolesti, posebna pozornost posvećena praćenju zaraznih bolesti; praćenje i provjera dokumentacije o cijepljenju djeteta, provjera najnovije medicinske dokumentacije ukoliko to djetetovo zdravstveno stanje zahtjeva (alergije, kronične bolesti ...)
- Prevencija posebnih zdravstvenih problema (alergije, respiratorne infekcije...)
- Provođenje inicijalnog intervjua: prepoznavanje i zadovoljavanje primarnih dječjih potreba, upoznavanje s posebnim potrebama djeteta
- Praćenje rasta i razvoja djece putem antropometrijskih mjerenja, zbrinjavanje lakših povreda
- Protuepidemijske mjere u slučaju zaraznih bolesti

Održavanje higijene vrtića

- Nadzor provedbe i predlaganje mjera u cilju osiguranja higijene unutarnjeg i vanjskog prostora; uvjeta smještaja u vrtiću; nabava dovoljne količine sredstava za opću higijenu i sanitetskog materijala; mjere za zaštitu od pojave zaraznih bolesti
- Svakodnevno čišćenje svih prostorija; provođenje potrebne dezinfekcije
- Dodirne površine kao što su kvake, ručke na prozorima, radne površine, tipkovnice, konzole, slavine u toaletima i kuhinjama, tipke vodokotlića, daljinski upravljači, prekidači za struju, zvona na vratima, ploče dizala te druge dodirne površine koje koristi veći broj osoba redovito će se dezinficirati
- Čišćenje će se provodi u vrijeme kada su djeca u dvorištu ili nakon njihovog odlaska. Pojačano će se čistiti toaleti, umivaonici, kvake u toaletnim prostorijama, prekidači za svjetlo, tipke na vodokotlićima, te površine koje se često dodiruju.
- Osiguravanje i održavanje odgovarajućih temperaturnih uvjeta u unutarnjem prostoru; čistoća posteljnog rublja; dezinfekcija igračaka; odabir namještaja koji ne pogoduje nastanku ozljeda; praćenje ispravnosti igračaka i didaktičkih materijala
- Provođenje DDD-e mjera u svim objektima
- Edukacija zaposlenih u procesu održavanja objekta, priprema hrane
- Ispunjavanje svih uvjeta u pripremi, distribuciji hrane (HACCP)

Protuepidemijske mjere

- Praćenje i evidentiranje pobola djece kao i njihovo izbivanje iz vrtića
- Suradnja sa Epidemiološkom službom u slučaju grupiranja pojedinih bolesti; upućivanje na redovne zdravstvene preglede svih zaposlenika; edukacija radnika u cilju prevencije infektivnih bolesti
- Provođenje svih preventivnih programa o čuvanju i unapređenju zdravlja, te primjeni pozitivnih stavova o zaštiti zdravlja i važnosti procijepljenosti predškolske djece

Prehrana djeteta

- Planiranje i izrada jelovnika u skladu s Prehrambenim standardima za prehranu djece u dječjim vrtićima; nadzor nad propisima zdravstvenih uvjeta namirnica i gotove hrane te energetske vrijednosti robe; interna edukacija; nadzor u provedbi zadaća vezanih uz zdravstvene propise kod osoba koje u svom radu dolaze u dodir s namirnicama; edukacija osoba koje rade u provedbi procesa pripreme hrane; tečaj

higijenskog minimuma

- Praćenje, upućivanje i obavljanje pregleda za produživanje sanitarne iskaznice

Zdravstvena dokumentacija

- Potvrda o obavljenom sistematskom pregledu djeteta prije upisa u vrtić, liječnička ispričnica nakon izostanka zbog bolesti, najnovija medicinska dokumentacija o obavljenim pregledima specijalista
- Zdravstveni karton djeteta, evidencija o zdravstvenom odgoju, evidencija o higijensko-epidemiološkom nadzoru, evidencija o sanitarnom nadzoru, evidencija epidemioloških indikacija, evidencija ozljeda, evidencija antropometrijskih mjerenja.

4. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD

4.1. Odgojno-obrazovni program

Svaki novi početak pedagoške godine je velik izazov za dijete, odgojitelje, roditelje i vrtić u cjelini. Pripremljeno ozračje omogućuje olakšanu prilagodbu djece u skupinama. Zato je dobro strukturirati okruženje u kojem će dijete boraviti tijekom prilagodbe, a posebice nakon nje. Ponuda raznovrsnih aktivnosti i poticanje različitih područja djetetovih interesa i učenja omogućuje uspješnu prilagodbu i cjeloviti razvoj djeteta. I uloga odgojitelja u procesu stvaranja dobrog ozračja je jednako važna. U svakodnevnoj komunikaciji odgojitelj na dijete ne djeluje samo onim što mu govori, nego i načinom na koji mu govori. Cjelokupnim svojim ponašanjem djetetu kontinuirano šalje određenu vrstu poruka. Zato priprema prostora i profesionalnost i osobnost odgojitelja stvaraju ozračje u vrtiću.

Obilježja dobro strukturiranog okruženja i pozitivnog ozračja:

- Okruženje u kojem se osjeća sigurnost, dobrodošlica, toplina, zadovoljstvo, susretljivost, razumijevanje, prijateljstvo, solidarnost, ljubav
- Okruženje u kojem vlada povjerenje i gdje se poštuje osobnost svakoga.
- Okruženje u kojem se dijete osjeća slobodnim iznijeti svoje mišljenje, stavove, brige, strahove, u kojem može zadovoljiti radoznalost u skladu sa potrebama i željama.
- Okruženje u kojem se poštuju i njeguju različitosti
- Okruženje u kojem se potiču svi aspekti komunikacije (slušanje drugoga, verbalno i neverbalno izražavanje) u cilju unapređenja međusobnih odnosa
- Okruženje u kojem se problemi rješavaju na konstruktivan način
- Okruženje u kojem postoji kvalitetan odnos između odgojitelja i djece, te svih odraslih osoba u ustanovi i van nje (odgojitelja međusobno, odgojitelja i osoblja u ustanovi)
- Okruženje u kojem su roditelji poželjni partneri u odgojno-obrazovnom procesu

Opće smjernice i zadaće:

- Pravovremena i učinkovita priprema odgojitelja za dolazak nove djece u skupinu
- Ublažavanje teškoća odvajanja djeteta od roditelja (empatija, toplina u odnosu, usklađivanje ritma obitelji i vrtića, davanje jasnih informacija i očekivanja, građenje povjerenja)

- Kreiranje kvalitetnog razvojnog ozračja u skupini
- Pružanje podrške roditeljima tijekom postepene prilagodbe (informacije, razgovori, savjeti)
- Poticati razvojne kompetencije djeteta, posebice one socio-emocionalne prirode zbog adaptacije i readaptacije
- Poticati interes za socijalne odnose s drugom djecom
- Sudjelovanje u radu skupine(zajednička pravila, ritam dana, rituali)
- Promicanje pro-socijalnog ponašanja (asertivnost)
- Kreiranje sigurnog i poticajnog materijalnog okruženja (razmještaj centara, raznovrsnost ponuđene opreme i materijala, fleksibilnost, multisenzoričnost)
- Kreiranje koncepta cjeloživotnog učenja djece (igra, istraživanje, pravodobnost informacija)
- Planiranje cjeloživotnog učenja odgojitelja (rad na sebi, stručno usavršavanje)
- Razvoj osobnih kompetencija(slika o sebi, samopouzdanje, socijalne vještine)
- Razvoj umjetničkih kompetencija(raznovrsni oblici stvaralaštva, kreativnost)
- Razvoj vrijednosti i odgoj u vjeri
- Projektno i timsko planiranje rada
- Samovrednovanje i skupna valorizacija

Stvarno unapređenje rada odgojitelja nužno mora započeti prepoznavanjem, otkrivanjem i osvještavanjem svog odgojnog pristupa, tj. stvarne kvalitete svog rada s djecom, što je moguće postići jedino kontinuirano istražujući i preispitujući svoju odgojnu praksu, raspravljajući o njoj s kolegicama i timom, tj. stvarajući i oblikujući zajedničku teoriju odgoja koja proizlazi iz odgojne prakse.

Govor

Odvajajući se od majke, oca i dolazeći u vrtić dijete svakodnevno nailazi na situacije u kojima susreće i upoznaje svijet oko sebe. Taj svijet mu mora „govoriti“ kako bi ga dijete razumjelo i postalo mu prostor u kojem se može realizirati. To susretanje se događa putem govora, pripovijedanja i čitanja.

Poticati govor kod djeteta znači razumjeti zakonitosti njegova razvoja, ali i individualnost svakog djeteta te u skladu s time stvoriti okruženje poticajno za govor. Poticanje pojedinačne

funkcije kao što je govor mora se obavljati zajedno s poticanjem ostalih psihičkih funkcija jer je govor usko povezan s inteligencijom, pamćenjem, pažnjom i percepcijom. Razvoj govorne funkcije mora se ostvarivati paralelno sa spoznavanjem okoline. Adekvatna percepcija predmeta i ljudi, skupljanje znanja o njima događa se u bliskoj povezanosti govornog i senzornog razvoja. Za senzomotorička postignuća je potrebna skladna suradnja različitih dijelova mozga. Moždane stanice koje su zadužene za govor nalaze se na istome mjestu kao i zrcalni neuroni odgovorni za sustav upravljanja pokretom. Istraživanja su pokazala da se čak ne može isključiti ni njihova identičnost što je znanstvenike dovelo do zaključka da se govor tijekom čovjekova razvoja razvio iz motoričkog sustava mozga. Utjecaj motorike na razvoj govora, posebno utjecaj koji fina motorika šake ima na govor, od nesumnjivog je značenja i za pedagošku praksu, posebice za rad s djecom od rođenja do polaska u školu. Znanstvenici su došli do zaključka da se formiranje važnih govornih zona u mozgu ostvaruje pod utjecajem živčanih impulsa prstiju ruku (Posokhova, 2008, Velički, Katarinčić, 2011). Što su djetetovi prsti aktivniji, to se bolje ostvaruje njegov govorni, emocionalni i intelektualni razvoj.

Svoja prva iskustva, vještine, sposobnosti i znanja, djeca stječu u spontanoj igri. Djeca ne usvajaju govor samo spontano, nego ga moraju i učiti, govor mora biti potaknut, a za to su potrebni prije svega dobri i stvarni govorni uzori, potrebna je interakcija s odraslima. Hrvatske malešnice izgrađene su velikim dijelom na narodnim govorima i upravo zbog ukorijenjenosti u tradiciji i jeziku određenog kraja, u materinskom jeziku djeteta malešnice su najpouzdanije i najprimjenjivije za uvođenje djeteta u govor, za poticanje njegovog kvalitetnog i jednostavnog usvajanja (Velički, Katarinčić, 2011). Pjesme malešnice zvukom, ritmom, slikom i rimom služe, pripomažu, sudjeluju u uspavljivanju, njihanju ili ljuljanju djeteta na koljenu, u uspostavljanju dodira s okolinom, živom ili neživom, u prepoznavanju životinja prema glasovima ili drugim pojavnim znakovima, u različitim igrama, u buđenju i razvijanju mašte, u obraćanju Bogu, u stvaranju i održavanju plesnog ritma, u zadirkivanju i ruganju, u prenošenju i primanju znanja itd. U njima riječi razvijaju sliku, ostvaruju zvuk, povezane su s dodirrom, pokretom, ritmom, tjelesnim osjetima boli i ugone. Susrećemo se s mnoštvom naziva: uspavanke, bajalice, brojalice, razbrajalice, nabrajalice, tepalice, molitvice, pitalice, rugalice, zagonetke, pjesme za igru ili igralice i pjesme za kolo, a mogle bi se dodati i cupkalice, hincalice, izmišljalice, zamišljalice, oponašalice, dodirivalice i nagomilavalice (Crnković, 1998). Stvaraju ih odrasli u neposrednom dodiru s djetetom i nadahnuti ponašanjem djeteta, zadovoljavajući djetetove potrebe i uživljavajući se u njegov osjećajni svijet. Pjesme svakog naroda i svakog jezika razvile su svoje posebnosti pa pripomažu i nacionalnoj

identifikaciji, povezivanju i osjećaju jedinstva. Gotovo uvijek proizlaze iz igre i ostaju vezane za igru ne dopuštajući djetetu da bude pasivni promatrač nego zahtijevajući od njega da aktivno sudjeluje u igri. Povezuju riječi i pokrete i aktiviraju više osjetila. Hod, govor i mišljenje nedjeljivo su povezani i nadograđuju se međusobno. Tek kad je govor dobro razvijen, jasan i točan, a rječnik djeteta u skladu s njegovom dobi, ono će s lakoćom usvajati i čitanje i pisanje.

Čitanje i pripovijedanje

Pravilan i cjelovit razvoj djeteta mora se događati u ozračju povjerenja, topline i ljubavi. U tom kontekstu su djeci potrebne priče, bajke, slikovnice, biblijski tekstovi. Tim kvalitetnim sadržajima dijete uvodimo u doživljajno spoznavanje svijeta koji ga okružuje i potičemo njegov govorni razvoj.

Bajkama i pričama želimo djeci posredovati uvjerenje da je svijet dobar i prožet smislom, a život vrijedan truda pa tako i njihov dječji (Velički: Pričanje priča, stvaranje priča-povratak izgubljenom govoru). Brojna su znanstvena istraživanja pokazala da čitanje od najranije dobi jednako važno za njegov razvoj kao i briga o njegovim biološkim potrebama: hranom i snom, igrom, sigurnošću, ljubavlju..

Istraživanja su pokazala da je mozak zdravog djeteta u poticajnoj okolini znatno razvijeniji od isto tako zdravog djeteta koje je zanemareno od okoline. Rano iskustvo, osobito zajedništvo u obitelji oblikuje arhitekturu mozga na način da bitno utječe na skladan psihofizički razvoj djeteta i kasnije olakšava učenje. Čitanje od najranije dobi pomaže u razvoju govornih sposobnosti, bogati djetetov rječnik, uvodi ga u svijet mašte i umjetnosti, unaprjeđuje njegove sposobnosti slušanja, opažanja, pozornosti, mišljenja i logičkog zaključivanja. Čitanje otvara niz mogućnosti za organiziranje razvojno-stimulacijskih, a djetetu zanimljivih aktivnosti iz drugih područja umjetničkog stvaralaštva. Čitanjem na istom mjestu, u skoro približno vrijeme uspostavlja se ritual, stvara osjećaj stalnosti što je pak izvor povjerenja, sigurnosti i zajedništva. Čitanje naglas doprinosi bliskosti djeteta sa odraslom osobom čime se postavljaju temelji emocionalno stabilnog razvoja.

Nacionalnu kampanju „Čitaj mi“ (koja traje već nekoliko godina) provode Hrvatsko knjižničarsko društvo - Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež, UNICEF, Hrvatsko pedijatrijsko društvo, Hrvatsko čitateljsko društvo, Hrvatska udruga istraživača dječje književnosti, Hrvatsko logopedsko društvo.

Cilj kampanje je poticati roditelje i druge odrasle osobe da s čitanjem djetetu naglas što ranije(već od rođenja) kako bi čitanje postalo dijelom svakodnevnog ugodnog druženja djece i odraslih, kako bi se među njima stvarale dobre emocionalne veze.

Mnogi važni dokumenti i strategije vezane uz čitanje naglašavaju da je upravo metoda glasnog čitanja ključna za razvijanje čitateljskih navika i kasniji uspjeh u školi. Glasno čitanje stavlja knjigu u središte pažnje i doživljava se kao izvor ugone i lijepog iskustva. Pomaže djetetu povezati da ono što čuju, vide i pročitaju. Glasno čitanje omogućuje djeci upoznavanje sa književnim jezikom koji se razlikuje od svakodnevnog govora, omogućuje djeci maštanje, pomaže razvoju kognitivnih sposobnosti i kasnije u vještinama čitanja i pisanja.

Osim čitanja i pripovijedanje priča ima svoju posebnu vrijednost.(op. Velički). Ono zahtjeva na spoznajnom planu stvaranje strukture priče(početak, sredina i kraj), na jezičnom –jezično oblikovanje priče, a na emocionalnom stvaranje veze između pripovjedača i onih koji priču slušaju. Također osoba koja pripovijeda može se kretati, upotrebljavati geste, kretnje tijela što se ne može kod čitanja priče. Stoga je od velike važnosti da se upotrebljavaju oba oblika druženja sa pričom (bajkom, basnom, recitacijom, biblijskim tekstom). Neki od oblika pričanja priče su: pričanje uz geste, pričanje po nizu slika, prstne lutke, ozvučene priče, priča iz kutije, stolna predstava.

Posebna zadaća:

- 1. Otvoriti prostor za čitanje i pripovijedanje kako bi djetetu druženje sa pričom, bajkom, biblijskim tekstom postala potreba i navika**

Zadaće u odnosu na dijete:

- poticati dječju kreativnost, govorno i drugo stvaralaštvo u svim formama,
- razvoj slušanja i razumijevanja govora (dobro slušno okruženje),
- Poticati govorno-jezični razvoj te predčitačke i predpisačke vještine malešnicama i pokretnim igrama,
- podržavati spontano molitveno izražavanje,
- otvarati djetetovu duhovnu dimenziju,
- podržavati interakciju djece u zajedničkim igrama i stvaranju priča,
- obogaćivati djetetova iskustva i širiti vidike,
- razvijati kritičko mišljenje,
- razvijati dječju maštu i kreativnost,

- bogaćenje dječjeg rječnika i govornih sposobnosti,
- unapređivanje djetetove sposobnosti slušanja,
- razvijanje empatije,
- oblikovanje stavova prema životu, ljudima i Bogu,
- poticanje cjelovitog razvoja,
- izgrađivanje osjećaja bliskosti s djetetom,
- usvajanje moralnih i humanih vrijednosti,
- senzibilizacija za različitost,
- razvoj komunikacijskih vještina,
- razvoj ljubavi prema knjizi,
- poučavanje pravilima ponašanja, razlikovanju dobra i zla,
- razvoj samopoštovanja,
- razvijati interes za hrvatsku kulturnu baštinu.

Zadaće u odnosu na odgojitelje:

- kreirati sigurno okruženje za kretanje, istraživanje i izražavanje,
- osigurati uvjete za čitanje, pričanje(kutić čitanja posebno uređen uz sukreaciju djece),
- pripremiti se za čitanje (ritual, pravilan odabir teksta, ritam, glasnoća, stanke u govoru),
- biti primjer djetetu: često uzimati knjige, posebice Bibliju u ruke s radošću, koristiti ih u radu s djecom, pokazivati oduševljenje i radost pri čitanju,
- potaknuti djecu na stvaranje vlastitih priča,
- uključiti djecu u čitanje, pripovijedanje, prepričavanje,
- uključiti djetetovu obitelj u čitanje kod kuće i u vrtiću,
- uvoditi dijete u svijet književnosti, umjetnosti,
- razgovarati o priči, doživljajima, vrednotama,
- organizacija različitih, zanimljivih aktivnosti i igara vezanih za knjigu i čitanje,
- posjet knjižnici i upoznavanje s postupcima kao što su: ućlanjivanje, čuvanje članske, iskaznice, traženje određene knjige, posuđivanje, vraćanje u propisanom period,
- posjet samostanskoj ili župnoj biblioteci,
- pružiti dobar govorni model i slikovito se izražavati,
- organizirati odgojno-obrazovni proces u kojem će dijete biti u doticaju s malešnicama i (tradicijskim) pokretnim igrama,
- pratiti, procjenjivati i dokumentirati dječji razvoj ,

- pomno pripremati prezentaciju dječjeg govornog stvaralaštva i rezultata odgojno-obrazovnog procesa,
- surađivati s roditeljima i stručnim suradnicima u prevenciji i prepoznavanju govorno-jezičnih teškoća,
- surađivati s ustanovama i stručnjacima u cilju upoznavanja i čuvanja hrvatske kulturne baštine,
- gostovanje autora slikovnica, roditelja zainteresirane da pročitaju priču skupini ili u suradnji s djecom i odgojiteljima istu izrade (radionica).

Zadaće u odnosu na roditelje

- bogaćenje emocionalne veze roditelja i djeteta čitanjem bajki, priča, biblijskih pripovijesti,
- uvoditi roditelje u svijet bajki, priča, odabranih biblijskih tekstova,
- jačati suradnju vrtića i obitelji,
- potaknuti roditelje na aktivno posuđivanje slikovnica iz knjižnice(čitanje kod kuće i u vrtiću),
- osvještavanje i informiranje roditelja o važnosti i dobrobiti čitanja djetetu i s djetetom od najranije dobi (na individualnim razgovorima, putem letaka, brošura, panoa, roditeljskih sastanaka, radionica...),
- informirati roditelje na roditeljskim sastancima i radionicama o njihovoj ulozi u razvoju dječjeg govora te povezanosti motorike i govora ,
- organizirati zajedničke aktivnosti i projekte u vrtićkom okruženju,
- organizirati druženja, svečanosti, izložbe i prezentacije dječjeg stvaralaštva,
- uključiti roditelje u sakupljanje, bilježenje i izvođenje hrvatskih malešnica i tradicijskih pokretnih igara,
- upućivati roditelje na pravovremenu i dosljednu primjenu terapijskih postupaka po preporuci stručnjaka kod djece s govorno-jezičnim teškoćama,
- Uključivati roditelje u duhovne obnove i čitanje Biblije po obiteljima.

Popis autora poezije za djecu

Tin Kolumbić, Vjekoslava Huljić, Vinko Kos, Jure Karakaš, Ivana Radić, Ratko Zvrko, Stanislav Femenić, I.B. Mažuranić, Grigor Vitez, Gustav Krklec, Vesna Parun, Mladen Pokić,

Luko Paljetak, Mladen Kušec, Stjepan Jakševac, Dobriša Cesarić, Zlata Kolarić-Kišur, Dragan Lukić, Vladimir Halovanić, Miroslav Dolenc, Ratko Zvrko.

Preporučene bajke i priče

Bajke braće Grimm:

- Bremenski svirači, Crvenkapica, Cvilidreta, Ivica i Marica, Matovilka, Palčić, Pepeljuga, Postolar i patuljci, Snjeguljica Stoliću, prostri se, Trnoružica, Vuk i sedam kozlića, Zlatna Guska

Izuzetno je važno da se bajke pripovijedaju vjerno i istinski bez uljepšavanja i dodataka.

Popis priča

Lončiću, kuhaj, češka narodna (Bonbon)

Stara voćka, Ruth Hurlimann (Lukin portal)

Tri jabuke s bakina ormara (Sunčana Škrinjarić)

Ježeva molitva, Sonja Tomić

Medvjed i tratinčica, Sanja Pilić

Zvezdani taliri, Braća Grimm

Zahvalna cipela, Stjepan Lice)

Kiša, Miroslav Dolenc-Dravski

Leptir i cvijet, Stanislav Femenić

Božićna bajka, Nada Iveljić

Zelena priča, Vlado Halovanić(Svjetiljke za dječju dušu)

Čarobna livada, Anto Gardaš,(Bonbon)

Sretna sjemenka, Stjepan Lice(Lukin portal)

Priča o dobroćudnom ježu,Hrbroslav Radić(Lukin portal)

Pipo, Nada Iveljić(Lukin Portal)

Drvena zdjelica, narodna,(Lukin portal)

Naočale za mjesecinu, Vera Zemunić(Lukin Portal)

Mala, crvena koka i zrno pšenice,narodna (Lukin portal)

Izslovana miješa, Zvonimir Balog,(Lukin portal)

Kako je Matija kupio sreću,Božidar Prosenjak (Lukin portal)

Zlatokosa i 3 medvjeda, (R.Southey, J.Coundall)

Čarobni lončić, narodna

Priča kao poticaj, Nada Iveljić

Bolestan zeko, Anja Werner
Kako je postala Sniježnica, Caroline von Heydebrand
Čudo na bunaru, Georg DreiBig
Stolarov magarac, Eva Baumann-Lerch
Zimska priča, Max Bolliger
Svijetla zvijezda, Renate Ferrari
Šuma zimi, Ivana Radić
Čupava gusjenica, nepoznat autor
Djevojčica je nosila svjetiljku i veselo pjevala, nepoznat autor
Gospođica, nema autora
Kraljevski krojač, narodna, Skandinavija
Mačka i mišić, narodna, Engleska
Mjesec na drvu, Anja Wernwr
O vodenjaku, narodna, Slovenija
Tri jarca vjetropira, narodna, Skandinavija
Pjetlić Zlatni Krestić i čudotvorni mlinčić, narodna, nepoznat autor
Priča o Uskrsnom zecu, narodna, nepoznat autor
Rukavica, narodna, Ukrajina
Šarena ptica, Jelena Sitar
Slatka kaša, braća Grimm
Svjetlost sv. Martina, nepoznat autor
Zvezdani taliri, braća Grimm

Popis slikovnica

Crvena lopta, Karl Matthias i Gabi van Emmerich
Ti i ja i mali medo, Martin Wadell i Barbara Firth, Epta
Elmer, David McKee, Epta
Ribica duginih boja, Marcus Pfister, Epta
Bila jednom...., Stefan Gmell, Epta
Dobro jutro, Ivan Gantschev, Epta
Mali majmun u velikoj brizi, J. Donaldson, A. Scheffler,
Maca Papučarica, E. Peroci, M. Hajdinjak,, Mozaik knjiga
Pauli, ti zločesti Pauli, B. Weninger, E. Tharlet, Epta

Nećko, Edith Schreiber- Wicke, Golden marketing
Pjetlić zlatni krestić i čudotvorni mlinčić, narodna priča, Golden marketing
Pogodi koliko te volim, S, McBratney, A. Jeram, Egmont
Plesna haljina žutog maslačka, S. Škrinjarić, A. Kadonić, Golden marketing
Pismo iz Zelengrada, N. Videk, P. Vončina, Katarina Zrinski
Poštar Zeko Brzonogi, Ž. Hercigonja, I. Guljašević, Alfa
Ogledalce, G. Vitez, T. Torjanac, Mozaik knjiga
Nezadovoljna bubamara, S. Škrinjarić, M. Hajdinjak, Mozaik knjiga
Orkestar priča priču: Četiri godišnja doba, K. Cotton, J. Courtney - Tickle, Školska knjiga
Kit koji je uvijek želio još, Rachel Bright ,Jim Field, Profil
Mali anđeo i zvjezdica, Vladimira Velički, Dubravka Kolanović, Alfa
Juha od bundeve, Helen Coper, Golden Marketing
Djed i repa, Aleksej Tolstoj i Niamh Sharkey, Golden Marketing
Gospodin Nosko traži prijatelja, Daniela Kulot, Hortense Ullrich, Golden Marketing
Najbogatiji vrabac na svijetu, Eduard Petiška, Sanja Rešček, Golden Marketing
Božićna bajka, Nada Iveljić, Katarina Zrinski
Dobra, nježna, baka snježna, Pajo Kanižaj i Dubravka Kolanović, Školska knjiga
Bajka o snjegovićima, Kašmir Huseinović, Kašmir promet
Medo i klavir David Litchfield, Mozaik knjiga
Pas i violina, David Litchfield, Mozaik knjiga
Ogledalce, Grigor Vitez, Tomislav Torjanac, Mozaik knjiga
Pauk Oto, Manuela Vladić Maštruko
Oto i Valentina, Manuela Vladić Maštruko
Duga, Manuela Vladić Maštruko, Naklada Haid
Zagrebačka avantura, Brankica Blažević, Damir Facan Grdiša, Alfa
Bursunsul i Paskuaulina, Olesja Tavadze,
Tibor, paun bez repa, Ana Đokić Pongrašić, Dubravka Kolanović, Kašmir promet
Prašnjavko, Želimir Hercigonja, Ivana Guljašević, Ljevak
Mala, mama vila, Vladimira Velički, Vladimira Galindo Contreras, Alfa
Potresec, Mirna Gajski Jolić, Naklada Ceres
Gitina briga, Tom Percival, Profi,
Posve Norman, Tom Percival, Profil
Mišini novi prijatelji, Tom Percival, Profil
Matilda nikad ne odustaje, Tom Percival, Profil

Zagrljaj, David Grossman, Artresor naklada

Plači, srce, Charlothe Pardi, Artresor (slikovnica s temom smrti)

Val, Suzy Lee (slikovnica bez riječi), Artresor

Gospođica Škarica, Naomi Shapira, Artresor

Noćni pjev, Ari Berk, Artresor (slikovnica o strahu)

Velika tvornica riječi, Agnes de Lestrade, Artresor

Neću, Manica K. Musil, Kašmir promet

Leon lav, Manica K. Musil, Kašmir promet

Slon Stanko, Manica K. Musil, Kašmir promet

Čarobna Mia, Hilary Hawkes, Andrea Petrlik, Kašmir promet (i sve ostale slikovnice koje je izdao Kašmir promet) Dio njih se može vidjeti u elektroničkom obliku na:

<https://vrticdoma.com/slikovnice/>

Dijete knjiga, Richard Kearney, Školska knjiga

Ocean do neba, braća Fan, Meandar medija

Noćni vrtlar, braća Fan, Meandar medija

Palo s neba, braća Fan, Meandar medija

Baš imam sreće, Lawrence Schimel, Juan Carlo Mayorga, Kreativna mreža (slikovnica o slijepome djčaku)

Ovo je pjesma koja liječi ribe, Jean-Pierre Simeon i Olivier Tallec, Meandarmedia

Smrveni i Smlavi, J. Donaldson i A. Scheddler, Ibis grafika

Oblak u žutom kaputu, Nikolina Manojlović Vračar, Jelena Brezovac, Evenio

Ljubav spašava svijet, Svjetlan Junaković, Algoritam

Pisma na kraju šume, Jasna Jasna Žmak, Jelena Oroz, Oaza Books

Biblijski tekstovi su prema tematskim cjelinama predloženi u priručniku za odgojitelje u vjeri“Njihovo je kraljevstvo nebesko“(Pišković, Blažević, KS,2001) i u Programu katoličkog vjerskog odgoja djece rane i predškolske dobi, dopunjeno izdanje 2015.

Posljednjih godina sve se više pažnje stavlja na istraživanja u vezi fizičke neaktivnosti. Istraživanja ukazuju na to da postoji jaka veza između razine fizičke aktivnosti, zdravlja i kognitivnih funkcija djece odnosno da fizička aktivnost poboljšava rad mozga i kognicije. „*Pokretom (hodanje, trčanjem, skakanjem, prevrtanjem, penjanjem, valjanjem itd.) se razvija većina važnih struktura mozga, povezuju se funkcije pojedinih dijelova mozga, stvaraju se novi nervni putevi, razvijaju se osnovne biološke funkcije i dijete se priprema za život.*“ (Baureis, Wagenmann, 2015, predgovor Rajović). *Od hvatanja do shvaćanja*: Maria Montessori.

U predškolskoj dobi je bitno u svakodnevnom radu koristiti elemente koji potiču mentalni razvoj djece, jer se u tom razdoblju razvija preko 70% sinapsi, što to životno razdoblje čini vjerojatno najvažnijim za formiranje obrasca i okvira za djetetove kasnije sposobnosti. Konkretno vježbe koje sprječavaju poremećaj koncentracije i pažnje na način da razvijaju koordinaciju pokreta i motorike obuhvaćaju vježbe: rotacije, ravnoteže, stopala, dinamičke akomodacije oka, fine motorike, govora. (Rajović, 2017). Te aktivnosti nisu vezane samo za sobu dnevnog boravka. U vanjskom prostoru djeca rado sudjeluju u organiziranim tjelesnim aktivnostima putem kojih jačaju samopouzdanje, razvijaju spretnost, brzinu, snagu i preciznost.

„Pretjerano gledanje televizije, igranje video igrica, nedostatak grafomotoričkih aktivnosti te fizička neaktivnost oštećuju i smanjuju razvoj pojedinih bioloških potencijala.“ (Rajović, 18: 2017). Bitno je da odrasli djecu ne sputavaju u njihovoj aktivnosti. Uloga odraslih je da djeci osiguraju pravila i okruženje gdje se mogućnost ozljede svodi na minimum.

Postoje mnoge znanstvene studije i spoznaje koje govore o povezanosti pokreta i govora. Naše su ruke neprestano aktivne i preko njih velikim dijelom komuniciramo sa svijetom. “Suodnos govora i pokreta može se uočiti analizirajući razvoj govora i motorike kod djece i to od prvih mjeseci života. (Velički, Katarinčić, Stihovi u pokretu)

Posebna zadaća

2. Organiziranje motoričkih aktivnosti i igara s pokretom s ciljem poticanja i vježbanja dijelova dječjeg mozga koji su odgovorni za učenje, koncentraciju i govor

U odnosu na dijete:

- poticati prirodne oblike kretanja i razvoj prostorne percepcije
- poticati tjelesni i psihomotorički razvoj (usavršavanje i vježbanje preciznosti pokreta te preciznosti u baratanju predmetima, razvoj koordinacije i ravnoteže pri pokretima i kretanju, razvoj fine motorike, razvoj psihomotoričkih sposobnosti u složenim vještinama...),
- poticati razvoj pozornosti i pamćenja i sposobnosti prilagođavanja novim promjenjivim situacijama,
- zadovoljiti dječju potrebu za kretanjem, zabavom, pripadanjem, moći i slobodom,
- osnaživati djetetove jake snage i potencijale poticanjem izražavanja i aktivnog sudjelovanja u individualnom i grupnom radu,

- zadovoljavanje dječje potrebe za upoznavanjem predmeta, sprava, njihovu namjenu, osobine,
- pobuđivati dječju znatiželju na zajedničko istraživanje (s odgojiteljima) i učenje, zabavljajući se i uživajući u zajednički provedenim aktivnostima, šetnjama i izletima,
- njegovati interakcije i učenja socijalnih vještina (dijeljenje, rješavanje problema i sukoba, čekanje reda, ljubaznost) djece u zajedničkim radovima i projektima,
- igrama u pokretu, vanjskom i unutarnjem prostoru utjecati na razvoj dječjih osjeta
- ritmičkim pokretima u prostoru razvijati pamćenje za govor i za ritmičnost govora

U odnosu na odgojitelje:

- zadovoljiti unutarnje i vanjske čimbenike organizacije motoričkih aktivnosti,
- poticati djecu da izvode pokrete koje ne mogu u zatvorenom prostoru vježbajući ravnotežu, preskakivanje, penjanje, balansiranje na smanjenim površinama i sl.,
- organizirati stručne aktive koji tematski prate posebnu zadaću (motorika, igre na otvorenom),
- unapređivati osobnu praksu u planiranju i organizaciji boravka na zraku,
- poticati roditelje na inicijativnost i uključivanje u aktivnosti odgojno-obrazovnog rada skupine,
- stvoriti okružje koje stimulira djetetov govor i pokret kao osnovu istoga
- poticanje svijesti svih djelatnika na osobnu odgovornost pri ostvarivanju zadaće

U odnosu na roditelje:

- osvještavati važnost motoričkih aktivnosti za djecu,
- poticati individualne razgovore tijekom kojih dati roditeljima uvid u fotografije, dječje radove, anegdotske bilješke...),
- po potrebi kreirati ankete za roditelje s ciljem evaluacije rada i suradnje

Prijedlog poticaja i aktivnosti:

- kineziološke aktivnosti (vježbe dinamičke akomodacije oka, vježbe rotacije, vježbe za ravnotežu) – Kako igrom uspješno razvijati djetetov IQ, R. Rajović, Učenjem do pokreta, kretanjem do spoznaje!, Jenny Clark Brack, Vrtuljak igara; Suvag Zagreb, 17.str.-49.)),

- aktivnosti/igre za finu motoriku (malešnice i igre prstima, savijanje papira, sjeckanje i rezanje škarama, zakopčavanje i otkopčavanje gumba/patenata, od/vezivanje čvorova/vezica, miješenje tijesta/plastelina/gline, igranje kockama/slagalicama, namotavanje/odmotavanje konca, igla i konac, igranje špekulama...),
- vođene fantazije, mozgalice, narativne pantomime, pokretne pjesme...(Više od igre, Dušica Bojović)
- igre disanja (otpuhujemo balončiće koji lete, gasimo svijeću, pušemo kao vlak, zujimo kao pčele.....)
- igre loptom (dodavanje, hvatanje, bacanje, ciljanje...)
- jutarnja tjelovježba prije doručka
- igre i vježbe opuštanja (“Putovanje u tišinu”,Srebot, Menih,Ostvarenje)
- senzoričke priče
- senzomotoričke sprave u vanjskom prostoru
- „stare“ društvene igre (Kružić-križić, školica, elastična traka , pikule, vijača, obruč za vrtanju oko pasa...)
- poligoni s raznim oblicima kretanja (raznoliki načini kretanja, kretanje sa zadatkom, svladavanje prepreka: prolaženje preko, između, ispod, kroz, mijenjanje smjera kretanja...)
- igre prstićima (Stihovi u pokretu, Velički, Katarinčić)
- priče za razvoj govornog aparata (Montessori)

Igre:

<https://narodni.net/stare-narodne-igre-nasih-krajeva/>

<https://volimteotoce.com/2021/02/21/starinske-djecje-igre/>

<https://lafaboo.com/blog/djecje-igre-naseg-djetinjstva-60/>

<https://www.risnjak.hr/stare-igre-iz-proslosti/>

Prijedlog literature za odgojitelje:

Otkriće djeteta: Maria Montessori

Upijajući um: Maria Montessori

Tajna djetinjstva: Maria Montessori

Program katoličkog odgoja rane i predškolske dobi, dopunjeno izdanje: NKU HBK

Pišković K., Blažević B. (2001), Njihovo je kraljevstvo nebesko: KS

Gobbi, G., Neka Montessori načela primijenjena u katehezi djece. Montessori dječji vrtić Sunčev sjaj – Nazaret, Đakovo, 2002.

Velički, V., Katarinčić, I. (2011.) Stihovi u pokretu. Zagreb: Alfa

Peti-Stanić, A., Velički, V. (2008.) Jezične igre za velike i male. Zagreb: Alfa

Silke Rose W., Joseph S. (2021.), Kako pričati priče djeci: Stilus

Velički V. (2013), Pričanje priča-stvaranje priča, povratak izgubljenom govoru: Alfa

Crnković, M. (1998.) Hrvatske malešnice: dječje pjesme pučkog izvorišta ili podrijetla. Zagreb: Školska knjiga

Juričić, D (ur.) (2012.) Velika enciklopedija malih aktivnosti: knjiga za poticanje ranog razvoja dječjih sposobnosti. Zagreb: Školska knjiga

Posokhova, I. (2005.) Izgovor: kako ga poboljšati. Lekenik: Ostvarenje

Posokhova, I. (2008.) Razvoj govora i prevencija govornih poremećaja u djece: priručnik za roditelje. Lekenik: Ostvarenje

Rade, R. (2015.) Mala djeca s komunikacijskim teškoćama. Zagreb: FoMa

Rade, R. (2014.) Poticanje ranog govorno-jezičnog razvoja. Zagreb: FoMa

Silberg, J. (2008.) Igre mozgalice za dojenčad, jednogodišnjake i dvogodišnju djecu: 140 zabavnih načina za bolji razvitak. Zagreb: Profil

Djeca bolje uče uz kineziologiju, Helga Baureis-Claudia Wagenmann

Razvoj dječjeg mozga, Daniel J. Siegel, Tina Payne Bryson

Učenjem do pokreta, kretanjem do spoznaje!, Jenny Clark Brack,

Više od igre, Dušica Bojović

Kako igrom uspješno razvijati djetetov IQ, Ranko Rajović

Vrtuljak igara, Suvag Zagreb (uredile Koraljka Bakota, Adinda Dulčić)

Dođi, igrajmo se vani! : Budimo aktivni u igri s djecom, Sabine Lohf Regina Bestle-Koerfer

Annemarie Stollenwerk

Putovanje u tišinu, Renata Srebot, Kristina Menih

4.2. Program katoličkog vjerskog odgoja Kateheza Dobroga Pastira

Kateheza Dobrog Pastira je model vjerskog odgoja koji svoje temelje zasniva na poštovanju djeteta kao dara Božjega. Nadahnut antropologijom M. Montessori model pruža djetetu iskustvo susreta s Bogom, dobrim Pastirom preko Biblije i liturgije kao „metodom poučavanja“ putem svojih znakova i simbola.

Izravnim slušanjem Riječi i kroz liturgiju djetetu u osobi Isusa, Pastira doživljava radost i sigurnost zaštite. Način predstavljanja je jednostavan: čita se biblijski tekst, tada se djeci ostavlja vrijeme da ga usvoje. Uz pomoć jednostavnog materijala dijete prodire u sadržaj prispodobe i otkriva ga. Ovdje se, gotovo spontano, rađa molitva, odnosno boravak u prisutnosti Pastira kao pouzdanika i prijatelja. Na taj način djeca postaju protagonisti osobnog susreta s Gospodinom. Glas i vjera djece tako obogaćuju iskustvo vjere odraslih. Na taj način Kateheza Dobrog Pastira želi poštivati i njegovati ono što je sveto u djeci.

Okruženje nazvano atrij ima posebnu vrijednost. Njeguje ga se, uređuje i oprema brojnim materijalima za osobni rad djece koja se na taj način potiču na samostalnost, nutarnju slobodu i izražavanje. Atrij postaje djetetovo personalizirano mjesto koje odgaja dijete, da na njemu zadovoljavajući način, izrazi svoje vjersko osjećanje.

Pokraj atrija nalazi se kapelica sa Presvetim sakramentom u koju se djeca mogu povlačiti biti u tišini, moliti i pjevati za vrijeme boravka u vrtiću.

Cilj

Cilj Kateheze Dobrog Pastira je pomoći djetetu da uspostavi kontakt s Bogom koji ga ljubi, da sebe spozna kao pozvano biće na život u Bogu i s Bogom, da bude sudionik tog posebnog odnosa koji biblijskim rječnikom nazivamo Savez. Kateheza Dobrog Pastira želi odgovoriti na djetetovu potrebu: “Pomozi mi približiti Boga.“

Zadaće:

- Uvesti dijete u temeljnu biblijsku temu “Saveza”, odnosa koji se aktualizira u liturgiji.
- Omogućiti djetetu ulaženje u odnos s Bogom Ocem preko osobe Isusa Krista, uz pomoć slika: Krista Dobrog Pastira, Krista – svjetla.
- Uvoditi dijete u jezik liturgijskih simbola – znakova (od vidljivog prema nevidljivom)
- Pobuđivati u djetetu osjećaj zahvalnosti i duboku radost za dar života i novog života primljenog i podržavanog kroz sakramente i Bibliju.

- Osvijestiti djetetu dar zajedništva s Bogom i dar zajedništva među ljudima preko Biblije i Liturgije.
- Staviti dijete u kontakt s čudesnom stvarnošću kraljevstva Božjega i tako pobuđivati i hraniti njegovu sposobnost čuđenja i radosti, posebno kroz prispodobe o kraljevstvu Božjem.
- Pomoći djetetu percipirati globalnost povijesti od stvaranja do paruzije tipološkom metodom (jedan Bog, jedna povijest, jedna knjiga).
- Otkrivati inicijativu Boga saveznika koji “traži čovjeka” i time mu priprema potrebno okruženje za život, darivajući sama sebe u osobi Sina Isusa Krista (darovi Božji, povijest).
- Pomagati djetetu u otkrivanju njegova mjesta u Božjem planu (inicijativa Božja i čovjekov odgovor konkretiziran u kozmičkom zajedništvu, odnosu s Bogom, s ljudima i sa svim stvorenjima).
- Pobuditi u djetetu nadu i optimizam pomoću liturgijskih simbola i biblijskih slika (dobro je jače od zla - svjetlo od tame).
- Omogućiti djetetu upoznavanje religioznog i kulturnog okruženja i sudjelovanje u kršćanskoj zajednici kojoj pripada.

Kateheza Dobroga Pastira temelji svoj rad na izvorima **Biblije** i **Liturgije**. Prikazani biblijski odlomci poštuju liturgijski kalendar tako da kateheza i liturgija doprinose prosvjetljenju istog Kristovog otajstva. Kateheza Dobroga Pastira predviđa stoga grupno ili individualno slušanje Božje riječi, čitanje ili razmišljanje te uvođenje u obred sv. Mise što će pogodovati upoznavanju gesta i znakova u liturgijskom slavlju.

Plan rada u atriju

Ove godine atrij će pohađati 73 djece u matičnom Vrtiću u Đakovu, a u podružnici Zagreb 70 koja su podijeljena u 6 skupina. Djeci jasličke dobi (18) u matičnom Vrtiću ponudit će se u njihovom prostoru u posebno opremljenom kutiću za vjerski odgoj određene teme i njihovoj dobi prikladni elementi Kateheze.

Boravak u atriju planiramo za svako dijete jednom u tjednu od 1,5 – 3 sata tjedno, odnosno prema potrebi i interesu djeteta:

- zajednički rad oko pola sata (prezentacija određene teme)
- ostalo vrijeme posvećeno je individualnom radu (slobodan izbor teme, didaktičkih sredstava, partnera i prostora).

Planiramo započinjati sa zajedničkim radom tj.u krugu, a zatim individualni rad. Dinamiku rada odredit će nam i naznačiti djeca.

Rad s roditeljima i djecom

Kroz sljedeću godinu planiramo s roditeljima 4 zajednička Euharistijska slavlja. Djeca će se uključiti na različite načine: ministriranje, čitanje, spontana molitva vjernika. Također će pripremati i voditi pjevanje tijekom euharistijskog slavlja.

Slavlje sv. Mise planiramo u:

- sredinom listopada (uz početak pedagoške godine) gdje ćemo slaviti u zajedništvu s djecom, roditeljima i djelatnicima našeg Vrtića za blagoslov u novoj školskoj godini i za obitelji;
- veljači (priprema za Uskrs) u vrtićkoj kapeli i atriju gdje će biti prisutni samo predškolci i petogodišnjaci;
- svibnju (završetak školske godine) u samostanskoj crkvi slaviti će sva djeca zajedno s obiteljima i odgojiteljicama.
- u lipnju na blagdan sv. Antuna Padovanskog na sv. Misi sudjelovat će predškolci, a na „Blagoslovu djece“ pjevanje će predvoditi djeca našeg matičnog vrtića te bivši polaznici našeg vrtića.

Svaki roditelj tijekom cijele 2023./2024. godine imat će mogućnost osobnog razgovora s odgojiteljicama u vjeri te pregledavati video zapise kao i fotografije na web stranici i Google drive (s dozvolom za ulogiranje).

Pripremila:

s. Domagoja Leović, odgojiteljice u vjeri KDP

4.3. Program predškole

Program rada predškole za djecu koja su polaznici vrtića i školski su obveznici, ostvarivat će se u okviru redovitog rada vrtića od 1. 10. 2023. do 31. 05. 2024. godine.

Cilj ovog programa je poticanje cjelovitog razvoja djeteta, te osiguravanje u godini pred polazak u školu, poticajnog okruženja u kojem će dijete moći razviti sve svoje osobne potencijale. Namjera je razvijati pozitivne stavove djeteta prema školi, razvijati radne navike, zadovoljiti djetetove interese kojima će steći potrebna znanja, vještine i navike za polazak u školu.

Zrelost djeteta za polazak u školu promatramo kao tjelesnu, kognitivnu, socio-emocionalnu, govorno-jezičnu, komunikacijsku te duhovno-moralnu zrelost. Sukladno tome postavljamo odgojno-obrazovne zadaće koje će razvijati dječje kompetencije:

- razvijati grubu motoriku
- razvijati finu motoriku
- poticati kognitivni razvoj djeteta
- poticati emocionalni razvoj
- poticati brigu o sebi
- poticati socijalni razvoj djeteta
- poticati govorno-jezičnu i komunikacijsku zrelost
- poticati razvoj predvještina čitanja i pisanja
- poticati stvaralačko-izražajne mogućnosti djeteta (likovne, glazbene, dramsko-scenske, jezičke)
- njegovati i razvijati duhovnu dimenziju djeteta, osposobljavajući ga, primjerno njegovoj dobi, za otkrivanje, prihvaćanje i življenje autentičnih vrednota Evanđelja u odnosu na sebe, drugoga te na poseban način u odnosu na Boga.

U program predškole biti će ove pedagoške godine u centralnom objektu Đakovo uključeno 18 djece, a u podružnici Zagreb 18 djece.

4.4. Kratki programi i tečajevi

Ove pedagoške godine u centralnom objektu u Đakovu ponudit će se kratki program engleskog jezika, verificiran od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja. Program će se provoditi u popodnevnim satima, a voditelji /ice su educirane odgojiteljice ili vanjski suradnici. U podružnici Zagreb provodit će se engleski jezik, program ritmike i plesa. Kratki programi i tečajevi početak će se provoditi od početka 10. mjeseca 2023. godine.

Također će se organizirati ostale aktivnosti u vrtiću: *Vrtićki sportaši*, *Vrtićki književnici*, *Vrtićki umjetnici* (glazbena, likovna i dramska umjetnost).

U centralnom objektu u Đakovu

Program učenja engleskog jezika

Učenje stranog jezika u predškolskoj dobi je jedan segment, sadržaj kojim se obogaćuje dječje iskustvo i spoznaja. Promjene u društvu, kao i otkrivanje djetetovih sposobnosti već u ranoj dobi, doprinijeli su da ovo odgojno-obrazovno područje uđe na vrata svakog vrtića.

Program prati djetetove sposobnosti koje se sastoje od kognitivno-lingvističkih, emocionalnih i socijalnih kompetencija. Program, osim što slijedi humanističko-razvojnu koncepcije, uključuje i Montessori metodu.

Cilj ovoga programa je omogućavanje početnog učenja i upoznavanja engleskog jezika i kulture te njegova primjena kroz planirane aktivnosti i spontane situacije.

Zadaće:

- usvajati rječnik vezan uz određene životne situacije
- usvajati pravilan izgovor riječi
- svladavati komunikaciju jednostavnim rečenicama
- razvijati pozitivan odnos prema drugim kulturama (poštujući kulturološke razlike koje nas obogaćuju)
- razvijati razumijevanje slušanjem pravilnoga izgovora
- razvijati kognitivne sposobnosti (reagirajući na jezičnu poruku, obavljanje različitih radnji po naputcima)
- razvijati kreativnost i maštu pomoću didaktički oblikovanih vježbi
- razvijati pozitivan odnos prema temeljnim ljudskim i društvenim vrijednostima (humanost, toleranciju – suživot u skupini)

Proces učenja kroz igru koja je djeci važna i zabavna, strukturirat će se na način koji uključuje poticanje i razvoj svih osjetila: sposobnosti slušanja, vizualnog opažanja, sposobnosti pokreta i ritma. Budući da sva djeca ne uče na isti način i istim tempom voditeljica će uvažavati potrebe i aktualni interes djece, njihovu dob i individualne sposobnosti.

Program učenja engleskog jezika provoditi će se u skupini od 15 djece. Program će se odvijati u sobi za strane jezike dva puta tjedno u trajanju od 45 minuta. Program se ostvaruje na osnovi suglasnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja. Voditeljica programa je s. Nada Katica Martinković.

Na kraju godine djeca će s voditeljicom engleske igraonice pripremiti završnu svečanost na kojoj će roditeljima i posjetiteljima pokazati nešto od usvojenog gradiva.

U Podružnici Zagreb

Tečajevi:

- engleski jezik - nositelj programa M.V.M. „Cvrčak“ d.o.o., voditeljica: Dunja Črnko
- ritmika i ples - nositelj programa biti će M.V.M. „Cvrčak“ d.o.o., voditeljica: Sanja Filipović.

Programi će se realizirati dva puta tjedno u poslijepodnevnim satima u višenamjenskoj dvorani vrtića.

Organizirat će se u dopodnevnim satima sljedeće aktivnosti: *Vrtićki sportaši, Školica, Vrtićki umjetnici* (glazbeni, likovni, dramska).

5. STRUČNO USAVRŠAVANJE

Kao i svake godine, planiramo i ove godine kontinuirano stručno usavršavanje i učenje. Ciljevi stručnog usavršavanja odgojitelja i stručnih suradnika biti će usmjereni na proširivanje, razmjenu i stjecanje novih iskustava, znanja i vještina, kao i razvijanje kompetencija stručnih djelatnika u funkciji što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog rada i zadovoljavanja potreba djece. Odgojno-obrazovna praksa, a samim time i kurikulum koji iz nje izranja, treba biti rezultat težnji svih djelatnika vrtića da se razvoj odgojno-obrazovne prakse i kurikulumu vrtića događa paralelno s razvojem novih vrijednosti, razumijevanja i znanja odgojitelja i drugih djelatnika vrtića, za što im je potrebno osigurati kontinuirani profesionalni razvoj (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2015.)

BITNE ZADAĆE:

- podržavanje razvoja osobnih potencijala i jačanje stručne kompetencije odgojitelja i stručnih suradnika kroz edukacije, iskustveno učenje i timski rad na istraživanju i unapređivanju odgojne prakse,
- organizirati stručne aktivne koji tematski prate posebne zadaću,
- osvještavanje značenja grupne refleksije o odgojno-obrazovnom radu i senzibilizacija odraslih za razvijanje zajedničkog rasta i učenja,
- poticanje kontinuiranog izgrađivanja prepoznatljive kulture vrtića,
- osnažiti svoj profesionalni rad ugodnim emocijama kao predispozicijama za lakše nošenje s kriznim situacijama.

Stručno usavršavanje izvan ustanove:

Planirane aktivnosti/teme	Vremenik	Nositelji
Zadaće Godišnjeg plana i programa za pedagošku godinu 2023./2024.	rujan 2023.	Pedagoginja i Ravnateljica
Jesenska katehetska škola za odgojitelje u vjeri <i>Uloga vjerskog odgoja u kurikulumu vrtića</i>	Studeni 2023.	NKU, HBK, AZOO stručni suradnici i vanjski predavači

<i>Govor i pokret u vjerskom odgoju (još u izradi)</i>	Tijekom 2024.godine	Hrvatska redovnička konferencija, Zagreb Povjerenstvo za predšk.odgoj vanjski suradnici
<i>Djeca s posebnim potrebama u vjerskom odgoju</i>	Prosinac 2023.	Katehetski ured Đakovačko - osječke nadbiskupije
Zajedničko hodočašće katoličkih vrtića na Mariju Bisticu	Svibanj 2024.	
Prema katalogu stručnih skupova	Tijekom pedagoške godine	Agencija za odgoj i obrazovanje

Stručno usavršavanje u ustanovi kroz rad Internih stručnih aktiva, Odgojiteljskih vijeća

Plan rada Internih stručnih aktiva centralni objekt Đakovo:

TEMA	TKO	KADA
Montessori odgojitelj i odgojitelj u vjeri	S. Jelica Đuzel	Studeni, 2023.
Slušaj, pitaj, pričaj, primjeni	Marijana Mikić	Siječanj 2024.

Plan rada Internih stručnih aktiva podružnica Zagreb:

TEMA	TKO	KADA
Montessori odgojitelj	S. Jelica Đuzel	Listopad, 2023.
Pet jezika ljubavi kod djece	Ivona Lukac	Studeni 2023.
Montessori učenje kroz igru	Izabela Kordić	Prosinac 2023.
Montessori okruženje	s. Vesna Stojanović	Siječanj 2024.
Vježba tišine	s. Kristina Lovreković	Veljača 2024.
Pisani jezik	Andrea Pribanić	Ožujak 2024.
Kozmički odgoj: osnovne vježbe vrtlarstva	Janja Tomić	Travanj 2024.

Odgojiteljsko vijeće:

Odgojiteljsko vijeće je stručno tijelo na razini vrtića, raspravlja o svim dokumentima na razini vrtića vezanim uz provođenje odgojno-obrazovnog procesa kao i svim važnim događanjima vezanim za život u vrtiću. U radu stručnog tijela sudjeluju svi odgojno-obrazovni djelatnici, stručni tim te ravnatelj vrtića.

Ovisno o temama u radu mogu sudjelovati i vanjski suradnici različitih profila kao i roditelji.

Plan rada Odgojiteljskog vijeća u pedagoškoj godini 2023./24.

SADRŽAJ	NOSITELJ	VRIJEME
Prijedlog Godišnjeg plana i programa rada Dječjeg vrtića za 2023./24. godinu Prijedlog kurikulumu Dječjeg vrtića za 2023./24. godinu	Ravnateljica Pedagoginja	Rujan 2023.
Utvrđivanje prijedloga plana upisa za slijedeću godinu	Ravnateljica	Ožujak 2024.
Razmatranje Izvješća godišnjeg plana i programa rada Dječjeg vrtića za 2023./24. godinu Raspored skupina i odgojnih djelatnika za novu pedagošku godinu	Ravnateljica Pedagoginja	Srpanj/ kolovoz 2024.

Duhovne obnove

Odgojitelji u vjeri i djelatnici u katoličkom vjerskom vrtiću imaju za cilj dodatno usavršavanje svoje osobnosti i njegovanje duhovne dimenzije kako bi bili autentični svjedoci onog što govore te prepoznali i u cjelini zadovoljili sve djetetove potrebe i interese.

Stoga će se za njih tijekom godine organizirati nekoliko duhovnih obnova.

Individualno stručno usavršavanje

Osim usavršavanja koje organizira ustanova, važan segment je i individualno usavršavanje koje se temelji na pohađanju radionica i edukacija, čitanju stručne literature u papirnatom ili elektroničkom obliku, gledanje edukativnih sadržaja na televiziji ili Internetu, čitanju recentnih članaka i časopisa.

Teme individualnog stručnog usavršavanja odgojitelja vezane su za ostvarivanje bitnih zadaća vrtića, posebno za ostvarivanje rada po montessori metodi. U raspoređivanju pojedinih tema vodit će se računa o osobnim sklonostima i stručnim kompetencijama djelatnika.

Područja posebnog stručnog interesa za odgojitelje u centralnom objektu Đakovo voditi će se temama koje su naglašene u Odgojno-obrazovnom radu ovog programa.

Područja posebnog stručnog interesa za odgojitelje u podružnici Zagreb:

- s. Kristina Lovreković : Pripovijedanje i pričanje priča kao poticaj za razvoj govora
- s. Vesna Stojanović: Kroz zvuk, ritam i pokret do govora
- Izabela Kordić : Jezik i govor od rođenja do šeste godine
- Ivona Lukac : Socio-emocionalni razvoj djeteta
- Janja Tomić : Socio-emocionalni razvoj djeteta
- Andrea Pribanić : Razvoj govora kod djeteta kroz pokret

6. SURADNJA S RODITELJIMA

Dječji vrtić je mjesto susretanja i dijaloga, koje bi trebalo pružiti čitav spektar primjerenih, i potrebama suvremenih obitelji, prilagođenih oblika komunikacije, kako bi djeca mogla odrastati u suradničkom okruženju. U okviru profesionalnog diskursa sve se češće govori o potrebi učestalije refleksije i bolje komunikacije kroz nove i primjerenije sadržaje usmjerene na djetetov napredak. Posebice je to nastojanje aktualno danas zbog specifičnih životnih uvjeta u kojima danas obitelji žive i s druge strane oblicima komunikacije koji su fizički dozvoljeni u vrtiću. Zato promišljanje o novim oblicima zajedništva i suradnje predstavlja novi profesionalni izazov na svim razinama. Posebnu pozornost u promišljanju svoga rada posvetit ćemo i ove pedagoške godine kvalitetnoj suradnji i partnerstvu odgojno – obrazovne ustanove i obitelji. Obitelj je temeljna društvena zajednica, a pitanje primarne socijalizacije i učenja djece u ozračju suvremenih kretanja od opće je važnosti za društvenu zajednicu. Međusobno uvažavanje znanja i vještina, iskrena i otvorena komunikacija, razumijevanje i empatija, međusobna suglasnost u određivanju ciljeva, zajedničko planiranje i donošenje odluka, otvorena i obostrana razmjena informacija, pristupačnost i međusobno razumijevanje, kao i zajednička procjena djeteta potrebno je kako bi uistinu dosegli partnerstvo s roditeljima.

Suradnju s roditeljima ostvarivat ćemo na svim razinama:

- Svakodnevna razmjenjena informacija
- Planirani individualni razgovori roditelja i odgojitelja
- Roditeljski sastanci – komunikacijskog, edukativnog ili informativnog tipa
- Zajednička euharistijska slavlja za roditelje i djecu
- Duhovne obnove za roditelje s djecom (za djecu se organiziraju radionice i igre)
- Omogućavanje roditeljima da kroz prozore za promatranje prate rad i ponašanje svoje djece za vrijeme rada s Montessori priborom
- Kutić za roditelje i oglasna ploča
- Web stranica i zajednički e-mail roditelja te Google drive
- Uključivanje roditelja u aktivnosti odgojne skupine i u procesu prilagodbe
- Zajednička druženja i slavlja (Svetkovina uzvišenja sv. Križa, Akcija *Dobro je činiti dobro*, Dani kruha, Božićna priredba, završne svečanosti, uređivanje vrtićkog okoliša, priprema pojedinih dekoracija, prodajne izložbe i sl.)
- Zajednički izleti
- Radionice (došašće i korizma)

Roditeljski sastanci koje planiramo u centralnom objektu Đakovo:

- Informativni - za roditelje djece svih skupina (rujan, 2023.)
- Sastanak za roditelje predškolaca (listopad 2023.)
- Tematski - po pojedinim skupinama (veljača i ožujak, 2024.)
- Informativni roditeljski sastanak – za nove roditelje (lipanj, 2024.)

U podružnici Zagreb planiramo:

1. Informativni roditeljski sastanak (rujan 2023.)
2. Sastanak za roditelje predškolaca (listopad 2022.)
3. Šest biblijski susreti za roditelje (2023./2024.)
4. Kateheze za očeve (2023./2024.)
5. Dva edukativna predavanja za roditelje (2023./2024.)
6. Izlet roditelja i djece (2024.)
7. Tri tematska sastanka po skupinama (travnja 2024.)
8. Informativni roditeljski za nove roditelje (lipanj 2024.)

7. SURADNJA S DRUŠTVENIM ČIMBENICIMA

U životu lokalne zajednice planiramo aktivno sudjelovati suradnjom vrtića s različitim institucijama. Obogaćivanje života djeteta različitim istraživačko-spoznajnim aktivnostima u neposrednoj okolini, kulturno–umjetničkim doživljajima i događanjima s drugom djecom i odraslima smatramo važnim za život i učenje djeteta. Suradnjom vrtića i različitih institucija planiramo predstavljati svoj rad i ukupno djelovanje, te podupirati inicijative Grada i drugih institucija.

Kako bismo što bolje i kvalitetnije mogli ostvariti postavljene zadaće ove pedagoške godine surađivat ćemo s lokalnom sredinom u kojoj vrtići djeluju, a planiramo ostvariti i nove oblike suradnje i to sa slijedećim ustanovama:

1. Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Zagreb
2. Agencija za odgoj i obrazovanje, Zagreb i Osijek
3. Nacionalni katehetski ured HBK, Zagreb
4. Katehetski ured, Zagreb
5. Katehetski ured Đakovačko-osječke nadbiskupije, Đakovo
6. Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport, Zagreb
7. Grad Đakovo – Gradsko vijeće i gradonačelnik
8. Dječji vrtić *Đakovo*, Đakovo
9. Dječji vrtić *Zvrk*, Đakovo
10. Katolički vrtići Grada Zagreba
11. Osnovna škola *Vladimir Nazor*, Đakovo
12. Milosrdne sestre sv. Križa – Samostan Đakovo i Zagreb
13. Zagrebačka banka, Đakovo
14. Učiteljski fakultet, Zagreb i Osijek
15. Katolički bogoslovni fakultet, Zagreb i Đakovo
16. Katehetski institut, Zagreb
17. Ured za vjeronauk, Zagreb
18. Hrvatsko Montessori društvo, Zagreb
19. Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom, Đakovo
20. Dom duhovne pomoći, Đakovo
21. Centar Amadea, Đakovo
22. Župa Svih svetih, Đakovo

23. Župa sv. Antuna Padovanskog, Zagreb
24. Župa sv. Maksimilijana
25. Eko kuća Bubamara, Planina Donja
26. Reciklažno dvorište, Đakovo
27. Univerzal, Đakovo
28. Dječje kazalište Branka Mihaljevića, Osijek
29. Produkcija Z, Split
30. Zagrebačko kazalište lutaka, Zagreb
31. Dom hrvatske kulture, Đakovo
32. Gradska knjižnica i čitaonica, Đakovo
33. Dječja knjižnica „Vladimir Nazor“, Zagreb
34. Muzej Đakovštine, Đakovo
35. Muzej Josipa Juraja Strossmayera, Đakovo
36. Zajednica sportskih udruga, Đakovo
37. Pekara *Angelo*
38. *Radio Marija, Zagreb*
39. *Hrvatski katolički radio, Zagreb*
40. *Stomatološki fakultet, Zagreb*
41. *Prirodoslovno – matematički fakultet, odjel geofizika, Zagreb*
42. *Caritas, Zagreb*
43. *Kuća male Terezije, Zagreb*
44. *Policajska služba, Zagreb*
45. *Pravoslavna crkva, Zagreb*
46. *SKAC – 72 Sata bez kompromisa, Zagreb*
47. *Muzej grada Zagreba*
48. *Božja pobjeda, crkva Mati slobode Jarun*

8. VREDNOVANJE PROCESA

Vrednovanje Godišnjeg plana i programa biti će kvalitativno i kvantitativno kroz zapise i završne upitnike te vrednovanje:

- djeca (postignuća na razvojnim područjima prezentirana roditeljima)
- odgojitelji (radni dogovori, izvješće)
- stručni suradnici u vrtiću, ravnateljica (protokoli praćenja, zajednička valorizacija procesa)
- roditelji (ankete, upitnici, planirani termini za individualne razgovore)
- nadležne institucije (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Agencija za odgoj i obrazovanje, Nacionalni katehetski ured HBK)

Važan element kvalitete činiti će i osposobljenost svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa za stalnu i kvalitetnu samoprocjenu.

Vanjsko vrednovanje je nemoguće provesti zbog nedostatka uvjeta: zbog malog broja skupina i djelatnika i s time nemogućnost formiranja timova za praćenje i vrednovanje unutar vrtića. Kvalitetu vrtića odražavati će, uz međurelacijsku povezanost čimbenika, njezina kurikulumski određena prepoznatljivost, okruženje u vrtiću, odnosi, kvalitetna komunikacija te njezin vrijednosni sustav.

9. PLAN I PROGRAM RADA STRUČNO – RAZVOJNOG CENTRA

Odgoj u vjeri prema načelima Montessori pedagogije *Kateheza Dobroga Pastira* je namijenjena vjerskom odgoju djece rane i predškolske te školske dobi. Ona je model katoličkog vjerskog odgoja, utemeljen na Svetomu pismu, liturgiji, katoličkomu nauku i na načelima Montessori pedagogije.

U listopadu 2015. godine izašlo je obnovljeno i dopunjeno izdanje *Programa katoličkog vjerskog odgoja djece rane i predškolske dobi* u kojemu su objedinjena dotadašnja dva programa vjerskog odgoja: opći i *Kateheza Dobroga Pastira*.

Dječji vrtić *Sunčev sjaj-Nazaret* primio je u prosincu 2019. od Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta ponovno *Rješenje o imenovanju stručno-razvojnim centrom radi unapređivanja stručnog rada u području ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja i stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika u dječjim vrtićima za provedbu programa katoličkog vjerskog odgoja pod nazivom „Kateheza Dobroga Pastira“ po načelima Montessori pedagogije na četiri godine.*

Vrtić kao stručno-razvojni centar nakon stečenih iskustava i znanja u radu, posebice u području vjerskog odgoja i dalje ima namjeru prenositi ih odgojiteljima/cama u vjeri i stručnim suradnicima u predškolskim ustanovama te im pomoći u izgradnji novih iskustava i znanja. U dosadašnjoj praksi stručnog usavršavanja i u suradnji s drugim predškolskim ustanovama i stručnjacima, pokazalo se veliko zanimanje i potreba za stručnim usavršavanjem odgojitelja/ica u vjeri i stručnih suradnika za sadržaje iz područja vjerskog odgoja.

Stoga će Stručno-razvojni centar Dječji vrtić Sunčev sjaj – Nazaret u pedagoškoj godini 2023./2024. nastaviti sa stručnim usavršavanjem.

Polaznici stručnog usavršavanja mogu biti odgojiteljice i stručni suradnici predškolskih ustanova.

Polaznici su kandidati za:

- odgojiteljice/odgojitelje u vjeri Kateheze Dobroga Pastira u predškolskim ustanovama,
- stručne suradnike za vjerski odgoj Kateheze Dobroga Pastira u predškolskim ustanovama koji imaju odgovarajuću stručnu spremu.

Ove godine će se stručno usavršavanje održavati u Đakovu kao nastavak prošlogodišnjeg doškoloavanja u suradnji s KBF-om. U studenome 2023. će skupina polaznika,

njih 11 primiti Potvrđnicu o teološko – katehetskom doškolovanju - smjer Kateheza Dobroga Pastira.

Također će stručno-razvojni centar sudjelovati na Katehetskoj jesenskoj školi i katehetskom uredu Đakovačko-osječke nadbiskupije te će organizirati jedan stručni skup u veljači 2024.

Cilj stručno-razvojnog centra

Cilj stručnog usavršavanja odnosi se ponajprije na područje BITI odgojitelj/ica u vjeri te na ljudsku i kršćansku dimenziju osobe odgojitelja/ice. Odgojitelj/ica prije svega, sazrijeva kao osoba te kao vjernik i apostol. Postupno stječe osjećaj za susret s Uskrsim u svom svakidašnjem životu te, ostvarujući svoje svakodnevno obraćanje, stječe i osjećaj za susret s djetetom. Odgojitelj/ica u vjeri biva sam katehiziran, produbljuje se njegova vjera, znanje i način djelovanja, te on dopijeva do osobnog zajedništva s jedinim pravim Učiteljem, Isusom Kristom.

Organizacija rada: mjesto, način i vrijeme trajanja stručnog usavršavanja

- Mjesta gdje će se održati stručno usavršavanje su: Katolički bogoslovni fakultet (KBF), Đakovo i Dječji vrtić Sunčev sjaj – Nazaret, Đakovo, Stručno-razvojni centar u Đakovu, Dječji vrtići gdje se provodi odgoj u vjeri Kateheza Dobroga Pastira, NKU HBK, KU, MPI Rijeka.
- Program stručnog usavršavanja odvijat će se prema programu u dogovoru sa suradnicima navedenih ustanova.
- Ostvarivat će se kroz različite oblike rada:
  - predavanja (prezentacije)
  - radionice: prikaze sadržaja, ponavljanje prikaza, izrada materijala
  - praćenje izrade pisanih radova kao i materijala
  - vježbe s materijalima (katehetsko-didaktičkim sredstvima)
  - seminarske radove (izrada pisanih kateheza tzv. albuma)
  - hospitacije (najvjerojatnije on line) i konzultacije
  - evaluaciju samog rada
  - pripremu materijala koji prati sadržaje Stručno-razvojnog centra (skripte, sažetci, preslike)
  - kolokvije i ispit nakon kojega se izdaje završni dokument.

Odgojno-obrazovna područja i sadržaji

I. Temeljna pitanja religioznog odgoja i kateheze

- Katehetska terminologija
- Značaj vjerskog odgoja unutar cjelovitog odgoja
- Temeljni oblici vjerskog odgoja
- Suradnja odgojnih čimbenika u pitanju vjerskog odgoja

II. Religiozni odgoj djece predškolske dobi i Montessori pedagogija

- Montessori pedagogija i psihologija
- Maria Montessori i njezino otkriće *novoga* djeteta
- Odgoj kao pomoć za život
- Karakteristike djeteta do šeste godine
- Religiozni potencijal djeteta do šeste godine
- Osnove Kateheze Dobroga Pastira
- Montessori načela primijenjena u Katehezi Dobroga Pastira

III. Izbor i interpretacija biblijskih tekstova

Biblija: - Evanđeoske maksime

- Prispodobe kao objaviteljice Kraljevstva Božjega
- Prispodobe o vrijednosti Kraljevstva Božjega
- Kristološke prispodobe

Božić: - Došašće (4 svijeće i liturgijska boja)

- Mesijanska proroštva
- Isusovo djetinjstvo

Uskrs: - Otajstvo smrti i uskrsnuća (Iv 12,24)

- Uskrsna gozba (Posljednja večera)
- Isusov grob (uskrsnuće)
- Liturgija svjetla

Duhovi: - Duhovski događaj (Pedesetnica)

- Darovi Duha Svetog

Biblijski zemljopis:

- Globus
- Zemlja Izrael
- Jeruzalem

IV. Izbor liturgijskih tekstova, simbola i znakova

Liturgija: - Liturgijski kalendar

Geste: - Znak križa

- Poklon

Krštenje (Krist – svjetlo):

- Predmeti krštenja

- Geste krštenja

Euharistija (Sveta misa):

- Oltar, svetohranište

- Geste sv. mise

- Euharistijska prisutnost Dobrog Pastira

V. Moralni odgoj djece do šeste godine

- Dijete rane i predškolske dobi i moralni odgoj

- Moralni odgoj djece rane i predškolske dobi prema Mariji Montessori

- Savez – temelj moralnoga odgoja

- Sredstva moralnoga odgoja

VI. Odgoj za molitvu

- Molitva kao odnos s Bogom

- Biblijska molitva (dijelovi psalama, evanđelja..)

- Osobna i zajednička molitva

- Tradicionalna i spontana molitva

- Pjesma i tišina kao molitva

VII. Pedagoške radionice

- Ponavljanje prikaza

- Vježbe s materijalima (katehetsko-didaktičkim sredstvima)

- Izrada pisanih priprema (albuma)

- Izrada katehetsko-didaktičkih sredstava

- Hospitacije u vrtiću

VIII. Provjera znanja

- Provjera znanja iz teorije, praktičnog dijela i pisanih priprema

- Dodjela završnog dokumenta – potvrđnice kojom polaznicima omogućuju verifikaciju Programa vjerskog odgoja po načelima Montessori pedagogije – Kateheza Dobroga Pastira pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja te ustroj istog u svojim ustanovama.

NOSITELJI PROGRAMA

Predavači će biti:

- profesori Katoličkog bogoslovnog fakulteta, Đakovo, odgojitelji u vjeri Kateheze Dobroga pastira
- s. Jelica Đuzel, odgojiteljica mentorica, diplomirani kateheta specijalist s mandatom Internacionalnog društva M. Montessori u Rimu za osposobljavanje odgojitelja, kateheta, vjeroučitelja, učitelja za provedbu programa Kateheze Dobroga Pastira I. stupnja (za djecu predškolske dobi) i II. stupnja (za djecu školske dobi)
- s. Domagoja Leović, odgojiteljica, diplomirani kateheta specijalist s mandatom Internacionalnog društva M. Montessori u Rimu za osposobljavanje odgojitelja, kateheta, vjeroučitelja, učitelja za provedbu programa Kateheze Dobroga Pastira I. stupnja (za djecu predškolske dobi) i II. stupnja (za djecu školske dobi)
- s. Vesna Stojanović (VSS), montessori odgojiteljica, odgojiteljica u vjeri Kateheze Dobroga Pastira, voditeljica podružnice
- s. Dragica Ivkić, prof. defektolginja, montessori odgojiteljica (AMI)
- Rozalija Đambić, montessori odgojiteljica, odgojiteljica u vjeri Kateheze Dobroga Pastira
- Božica Sajler, montessori odgojiteljica, odgojiteljica u vjeri Kateheze Dobroga Pastira

Vanjski nositelji:

- Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH
- Agencija za odgoj i obrazovanje
- Nacionalni katehetski ured HBK

Plan financiranja

Za ostvarivanje programa stručno-razvojnog centra neophodna su dodatna sredstva za sljedeće namjene:

- stručno usavršavanje odgojitelja i stručnih suradnika uključenih u provedbu programa Stručno-razvojnog centra,
- organizaciju i provođenje plana i programa Stručno-razvojnog centra,
- nabavku stručne opreme i literature,
- podizanje razine kvalitete materijalne osnove prostora Stručno-razvojnog centra (prostor za vjerski odgoj – atrij ili dio sobe dnevnog boravka, vanjski prostor vrtića, kabineti...),
- stimulaciju radnika uključenih u rad Stručno-razvojnog centra u svim segmentima djelovanja,
- naknadu za autorski rad vanjskim suradnicima.

Mogući izvori financiranja su:

- Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Agencija za odgoj i obrazovanje, prihodi iz aktivnosti Stručno-razvojnog centra: provođenje seminara, obrazovanja i dr., roditelji, EU fondovi i donacije.

Pripremila: s. Jelica Đuzel

10. PLAN I PROGRAM RADA RAVNATELJICE I ČLANOVA STRUČNOG TIMA TE ZDRAVSTVENE VODITELJICE

10.1. Plan i program rada ravnateljice

Plan i program rada ravnateljice tijekom ove pedagoške godine biti će vođen zadaćama koje se odnose na:

- Organizaciju i unaprjeđivanje djelatnosti vrtića, razvijanje kulture i autentičnog kurikuluma vrtića, pronalaženje kvalitetnih i optimalnih rješenja za boravak djece i svih radnika vrtića
- Stalno praćenje potreba djece i odraslih, rad na poboljšanju međusobne komunikacije sa zadaćom ostvarivanja veće motivacije u postizanju kvalitete rada u odgojno-obrazovnom procesu
- Osmišljavanje, uključivanje i sudjelovanje u aktivnostima koje doprinose otvorenosti vrtića prema drugima i sredini u kojoj se vrtić nalazi sa svrhom obogaćivanja odgojno-obrazovnog procesa
- Nastojanje oko autentičnog svjedočenja vrijednosti, posebno onih duhovne naravi.

Realizacija zaduženja teče od 1. rujna 2023. godine, a ostvarivat će se u centralnom objektu u Đakovu i podružnici Zagreb radeći u suradnji sa svim ostalim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa.

1. USTROJSTVO RADA

- izrada prijedloga Godišnjeg plana i programa rada vrtića za 2023./2024. g.
- izrada prijedloga Kurikuluma vrtića za 2023./2024. godinu
- rad na Izvješću godišnjeg plana i programa vrtića
- izrada Godišnjeg plana i programa rada, kao i Izvješća godišnje plana i programa ravnatelja
- vođenje zapisnika Internih stručnih aktiva, Odgojiteljskih vijeća, sastanaka, radnih dogovora
- sudjelovanje u pripremi sjednica Upravnog vijeća i priprema sjednica Odgojiteljskog vijeća
- provođenje upisa djece
- izrada i podnošenje statističkih izvješća i planova
- praćenje realizacije knjigovodstveno-financijskih poslova
- ustroj rada odgojitelja po skupinama i praćenje rada svih djelatnika sukladno preporukama epidemiološke službe
- vođenje Ljetopisa i dr.

2. MATERIJALNI UVJETI

- praćenje opremljenosti odgojnih skupina didaktičkom i drugom opremom s prijedlozima za nabavu opreme i sredstava
- izbor i nabavka stručne literature
- nabava potrošnog materijala za potrebe skupina i estetskog uređenja vrtića
- poduzimanje svih potrebnih mjera za normalno funkcioniranje centralnog objekta u Đakovu i podružnice Zagreb
- realizacija postavljenih zadaća u smislu poboljšanja materijalnih uvjeta

3. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD

- praćenje postavljenih zadaća u Godišnjem planu i programu rada s ciljem fleksibilne organizacije procesa i stvaranja poticajne sredine za dijete, posebno s obzirom na postavljene zadaće u ovoj pedagoškoj godini: **Otvoriti prostor za čitanje i pripovijedanje kako bi djetetu druženje sa pričom, bajkom, biblijskim tekstom postala potreba i navika**
- praćenje prisutnosti djece po skupinama
- praćenje ostvarivanja zadataka njege, zaštite i odgoja djece s naglaskom na realizaciji bitnih zadaća vrtića
- formiranje odgojnih skupina, praćenje potrebe za dnevnim odmorom
- konzultacije u konkretizaciji zadaća za pojedinu skupinu i pojedino dijete

- organizacija i provođenje svih programa u vrtiću (Montessori program, Program katoličkog vjerskog odgoja – Kateheza Dobroga Pastira, Program predškole, Kratki program engleskog jezika)
- povremeni rad s djecom u skupini (zamjene)

4. RAD S ODGOJITELJIMA

- suradnja s odgojiteljima i drugim djelatnicima te kreiranje pozitivnog ozračja
- pomoć odgojiteljima u pripremi za rad: vezano uz prepoznavanje i zadovoljavanje potreba djece, te u pronalaženju djelotvornih postupaka
- utvrđivanje bitnih elemenata pedagoške dokumentacije, te valorizacija učinjenog
- osnivanje Povjerenstava za stažiranje i praćenje rada pripravnika
- poticanje odgojitelja na primjenu suvremenih oblika rada s djecom
- suradnja, planiranje i realizacija aktivnosti i obveza u odnosu na Podružnicu
- vođenje brige o realizaciji Internih stručnih aktiva
- briga o odgovornom odnosu djelatnika prema radu i imovini vrtića

5. SURADNJA S RODITELJIMA

- sudjelovanje u prijemu i pripremi djece kod upisa u vrtić, te pripremanje i provođenje inicijalnih upitnika za novoupisanu djecu
- vođenje roditeljskih sastanaka, te suradnja s djelatnicima u pripremanju roditeljskih sastanaka
- individualni razgovori s roditeljima u smislu stručne pomoći i podrške roditeljima u aktualnim odgojnim problemima tijekom godine (dogovor o adaptaciji, zajedničko rješavanje eventualnih poteškoća)
- omogućavanje roditelju da bude aktivan čimbenik u organiziranom procesu njege i odgoja kroz: prezentaciju svog zanimanja, sudjelovanje u vrtićkim svečanostima, zajednička druženja povodom blagdana.

6. RAD U ODNOSU NA OSTALE STRUČNE SURADNIKE I NA DRUŠTVENU SREDINU

- suradnja sa stručnim suradnicima vrtića (voditeljica podružnice Zagreb, voditeljica računovodstava, voditeljica kratkog programa engleskog jezika)
- povezivanje i suradnja sa stručnim institucijama u cilju promicanja stručne djelatnosti
- organiziranje odlazaka djece u kazalište, muzeje i različite druge institucije
- organiziranje sudjelovanja djece i odgojitelja na različitim manifestacijama u Gradu

- suradnja s fakultetima
- razgovori sa studentima, pomoć pri izradi diplomskih radnji i hospitacija u našem vrtiću
- suradnja s drugim vrtićima
- predstavljanje vrtića i načina rada javnosti

7. ADMINISTRATIVNO - UPRAVNI POSLOVI

- sklapanje ugovora o radu na određeno i neodređeno radno vrijeme i drugo
- sklapanje ugovora o pružanju usluga vrtića s roditeljima
- sklapanje ugovora s dobavljačima
- izrada plana korištenja godišnjih odmora
- izdavanje rješenja o godišnjem odmoru djelatnika i godišnjem zaduženju
- donošenje odluka iz djelokruga rada ravnatelja
- primjena zakona i podzakonskih akata

8. STRUČNO USAVRŠAVANJE

- prisustvovanje stručnim aktivima i seminarima za ravnatelje u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje, Nacionalnog katehetskog ureda Hrvatske biskupske konferencije, Povjerenstva za predškolski odgoj Hrvatske redovničke konferencije
- sudjelovanje na stručnim aktivima u ustanovi
- praćenje stručne literature, periodike, tiska
- praćenje promjena u području zakonske regulative te stručno usavršavanje iz te tematike
- razmjena iskustava i znanja s drugim ravnateljima i stručnjacima

Pripremila: s. Jelica Đuzel, ravnateljice

10.2. Plan i program rad psihologinje u Đakovu i podružnici Zagreb

Radno vrijeme psihologa u vrtiću iznosit će 3 sata tjedno.

Obzirom na malu satnicu, psiholog će pomagati u izradama plana i programa, edukacijama, savjetovanju odgojitelja i roditelja, i radu s obiteljima djece identificirane od strane odgojitelja. Zadatak psihologa je kroz prevenciju raditi na održavanju adekvatnog mentalnog zdravlja djece, uočiti rane teškoće i usmjeriti ili provoditi intervencije.

Psiholog svoj posao treba obavljati u skladu s pedagoškim standardima kao i standardima psihološke prakse, koristeći postupke utemeljene na znanstvenim metodama.

Zadaci psihologa u okviru rada dječjeg vrtića

1. Direktan rad s djecom

- rana intervencija

Provodit će se savjetovanje i obiteljski tretman djece koja su kroz opažanja odgojitelja ili roditelja kao i dijagnostički postupak identificirana kao rizična za razvojne teškoće ili poremećaje.

2. Direktan rad s roditeljima

- individualni rad

Psiholog će provoditi savjetovanje roditelja djece kod koje se uočava diskrepancija u razvoju te onih koji se samostalno jave za pomoć.

Cilj savjetovanja je ustanoviti aktualne teškoće s kojima se roditelji susreću te im dati smjernice za daljnji rad s djetetom.

Na prvom susretu se provodi intervju s ciljem dobivanja detaljnih informacija o problemskom ponašanju te razvoju djeteta. Na istom ili idućem susretu se dogovaraju moguće intervencije i ciljevi rada s roditeljima i djetetom. Redovito se prati napredak i roditeljima se pruža podrška pri ostvarivanju ciljeva.

Ukoliko se uoči potreba za radom s djetetom izvan vrtića, psiholog će u suradnji s logopedom i odgojiteljima dati roditeljima daljnje preporuke kojim se institucijama mogu obratiti.

- grupni rad

Provodit će se kroz dogovorene radionice na roditeljskim sastancima u skladu s Godišnjim planom vrtića.

3. Direktan rad s odgojiteljima

Provodit će se kroz razmjenu informacija s odgojiteljima, o djeci koja su uključena u tretman i praćenje te kroz savjetovanje.

4. Izrada dokumentacije

Psiholog sudjeluje u izradi dokumentacije vrtića (Kurikulum, Plan i program rada, Individualni dosje djeteta i dr.) u suradnji s ostalim djelatnicima stručnog tima. Vodi svoju dokumentaciju o radu s pojedinom djecom.

5. Inicijalni razgovori

Psiholog će sudjelovati na prvim razgovorima ravnatelja i roditelja zainteresiranih za upis djece u vrtić u cilju otkrivanja teškoća te eventualnog usmjeravanja na potrebne intervencije.

Pripremila: Dubravka Medak, dipl. psiholog

10.3. Plan i program rada zdravstvene voditeljice u podružnici Zagreb

Plan i program rada zdravstvene voditeljice podijeljen je na pet dijelova koje se u odnose na poboljšanje kvalitete zdravstvenog stanja i nadzora: samog djeteta, njegovih roditelja-skrbnika, djelatnika vrtića, praćenja društvenog zbivanja i stjecanje novih znanja samog zdravstvenog voditelja.

1. Dijete

- Vođenje evidencije zdravstvenih kartona svakom djetetu
- Upoznavanje i vođenje evidencije o djeci s dodatnim zdravstvenim potrebama briga za posebnu prehranu ili njegu (intolerancija na hranu: gluten, proteini kravljeg mlijeka, postupanje u određenim zdravstvenim stanjima npr. febrilne konvulzije-epilepsija i ostale bolesti i problemi koje imaju djeca u vrtiću)
- Praćenje rasta i razvoj djece kroz 2 antropometrijska mjerenja (jesen i proljeće svibanj) te izrada centilnih krivulja za svako dijete u njegovom zdravstvenom kartonu
- Vođenje evidencije pobola kod djece kroz liječničke potvrde nakon završenog liječenja, voditi zdravstvenu statistiku za pojedinu grupu i vrtić na kraju godine;
- unaprijediti kvalitetu prehrane: sudjelovanje u izradi tjednih jelovnika, naglasak na zdravu hranu kao i hranu iz domaće proizvodnje (cjelovite žitarice, svježe voće i povrće, svježe cijeđeni voćni i povrtni sokovi, čvarci, slanina,džemovi i pekmezi) prilagođavanje jelovnika djeci koja imaju posebne zahtjeve u prehrani;
- kontrolirati i spriječiti konzumaciju hrane koja pridonosi samoozljeđivanju, gušenju, alergijskim reakcijama (lizalice, kokice, orašasti plodovi);
- kontrolirati i sprječavati prekomjeren unos slatkih napitaka i industrijskih slatkiša
- poticati zdravi način života, balansiranu izmjenu odmora i aktivnosti, poticati svakodnevni boravak na zraku neovisno o vanjskim prilikama;
- provjeravati i poticati na adekvatnu odjeću i obuću u skladu s vremenskim prilikama i temperaturom;
- pružanje prve pomoći u slučaju ozljeda i u hitnim stanjima, vođenje evidencije o istim;
- praćenje epidemiološke situacije i po potrebi provođenje protuepidemijskih mjera

2. Roditelj - skrbnik

- prikupljanje informacija o djetetu u cilju što boljeg upoznavanja djetetovih potreba, posebno kod djece koja imaju neke zdravstvene poteškoće i određene zdravstvene potrebe;
- zdravstveno odgojni rad sa roditeljima: usvajanje kulturno higijenskih navika, zdrava prehrana, usvajanje zdravog načina života;
- pomaže graditi stav povjerenja Zdravstveni voditelj – dijete - pedijatar
- roditeljski sastanak u svezi zdravstvene zaštite djeteta i upoznavanje sa zdravstvenom voditeljicom

3. Djelatnici vrtića

- podrška i pomoć u procesu adaptacije djece;
- podrška i pomoć u usvajanju hitnih medicinskih postupaka i rješavanju akutnih stanja (febrilitet, bol, ozljede)
- sudjelovati u unapređivanju kvalitete planiranja njege i odgojno obrazovnog rada;
- podrška i pomoć odgojitelju u prepoznavanju, uvažavanju i zadovoljavanju osnovnih djetetovih potreba tijekom boravka u ustanovi;
- osposobljavanje i sudjelovanje u praćenju i procjeni dječjih individualnih i sigurnosnih potreba za povoljan razvoj djeteta;
- pomoć odgojitelju u planiranju i realizaciji zadataka iz područja zdravstvenog odgoja; pomoć i podrška odgojitelju u kvalitetnoj interakciji s roditeljima iz područja zdravstvenog odgoja;
- edukacija odgojitelja iz različitih tema vezanih uz zdravlje (ozljede, epilepsija, astma, alergija);
- zdravstveni odgoj odgojitelja s ciljem očuvanja osobnog zdravlja;
- svi odgojitelji moraju posjedovati sanitarnu iskaznicu; upućivanje i kontrola sanitarnih iskaznica;
- prihvaćanje i implementacija HACCAP sustava kod svih sudionika odgojno-obrazovnog rada;

4. Društvo

- suradnja sa svim liječnicima koji skrbe o djeci, praćenje zdravstvenog stanja djece
- suradnja sa svim stručnjacima raznih specijalnosti koji skrbe za našu djecu, vanjskim suradnicima ustanove i po potrebi nekih drugih;
- suradnja sa epidemiološkom službom prema indikacijama;
- suradnja sa HZJZ, organiziranje sanitarnih pregleda svih djelatnika prema programu periodične kontrole kvalitete i mikrobiološke ispravnosti hrane;
- suradnja sa Sanitarnom inspekcijom - sanitarno higijenski nadzor;

5. Zdravstveni voditelj

- Učlanjenje u HUMS društvo medicinskih sestara dječjih vrtića
- stalno praćenje i informiranje o novoj stručnoj i medicinskoj literaturi;
- promoviranje novih spoznaja u zdravstvu i edukacija djelatnika;
- aktivno uključivanje u edukaciju koje organiziraju institucije i pojedini stručnjaci na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini;
- aktivno članstvo u HKMS;
- sudjelovanje na podizanju kvalitete programa posebno iz područja zdravstvenog odgoja.
- Pratiti nove suvremene spoznaje u zdravstvenoj praksi uz sudjelovanje u njima;
- Osmišljavati i unapređivati zdravstvenu praksu;
- Sudjelovati i unapređivati kvalitetu njege u mlađoj skupini;
- Pratiti provođenje Sigurnosnog - zaštitnog i preventivnog programa i Protokola ponašanja u rizičnim situacijama;
- Sudjelovati u osmišljavanju i ostvarenju projekata s djecom i roditeljima;
- Sudjelovati u radu s djecom s posebnim potrebama i u tom cilju suradnja sa stručnjacima;
- Rad na implementaciji HACCP sustava, kontrola svih sudionika u tom sustavu: djece, djelatnika ustanove i svih ostalih koji na bilo koji način dolaze u doticaj sa našom ustanovom;
- Rad na sebi i cijelo životno obrazovanje (tečajevi, simpoziji, radionice)

PRIREDILA: Katarina (s. Margarita) Kovačević, magistra sestrinstva